

פניני הצדיקים

לעדכוניכם, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

24 שעות
ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במילי: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב יעקב ישראל טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ד (1794). לאחר נישואיו התגורר בעיר לאדי ובשנת ה'תקע"ג (1813) עבר עם חמיו לליובאוויטש. בשנת ה'תקצ"ד (1834) התיישב בעיר הורניסטייפול וכיהן כאדמו"ר מגיד מישרים. במשך כל כהונתו במשך עשרים ושש שנים הפך את העיר למרכז חסידי גדול ואלפים נהרו אליו. בשנת ה'תרכ"א (1860) עבר לעיר צ'רקס ובה התפרסם כאיש קדוש ובעל מופת. בעל **רוח-הקודש**. הושיע רבים מצרתם. עסק בתיקון של נפטרים. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרל"ו (1876). חי כ-80 שנים.

אביו: ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת דבורה לאה (בתו של האדמו"ר האמצעי מחב"ד רבי דב בר שניאורסון, נישא בגיל 16). **ילדיו:** כל בניו נפטרו בצעירותם ונתורו לו בנותיו: שרה פריידא (נישאה לר' מנחם נחום שניאורסון מנעזין), אדל, שטערנא פייגא רחל (נישאה לר' משולם זושא אוירבך מטלומשט), שרה בתיה (נישאה לר' אהרן משה שניאורסון ובזיווג שני נישאה לר' מאיר אלטר הלוי שפירא רב בלובני ובפולטובה), פייגא (נישאה לר' אליהו יוסף רבינוביץ מליניץ-באפלו), חנה חייטשע (נישאה לר' מרדכי מסלחוב זאלקוב), חנה (נישאה לר' יוסף יצחק שניאורסון מאורוושט). **ספרו:** עמק התפילה.

בין שני הגיסים הרה"ק רבי יעקב ישראל והרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש שהיו שניהם חתנים של הרה"ק רבי דוב בער (האמצעי) מליובאוויטש, ואף למדו שנים רבות חברותא התעורר ויכוח בדינו של שוחט שהעבירוהו בית דין מהשחיטה, עקב עבירה שעבר. וטענת הצדיק להשיבו לתפקידו הראשון, **כי השוחט עצמו היה אצלו, והוא התבונן על פניו, ואין נראה על מצחו שום רושם של עבירה.** השיב לו ה'צמח צדק', שהרושם במצחו נמחה בדמעות של תשובה, ואעפ"כ, כיוון שהייתה גביית עדות בבי"ד על מעשה העבירה, אין לו לדון אלא מה שענינו ראות, ולכן, ע"פ דין שחיטתו אסורה. **וה'צמח צדק' הפליא בכח הראייה של גיסו ר' יעקב ישראל, שעל מצח של אדם יכול לראות את פגמיו.**

פ עם אירע שנחלש רבינו מאוד ונפל למשכב. **והוחמר מצבו, עד שהרופאים התיאשו מחייו.** יום אחד לפנות בוקר התרומם הרב הקדוש מעל משכבו, ואמר **שכבר הבריא ושב לאיתנו.** הוא פנה לנכדו, הרב הקדוש ר' מרדכי דב מהורנסטייפל ואמר: "מקור כל המחלות הוא, שיש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, והוא מכוון כנגד קומת האדם, שנברא ברמ"ח איברים ושס"ה גידים גשמיים, ובעשות האדם אחת מרמ"ח מצוות עשה - אזי ממשיך חיות מהמצווה אל האיבר הפרטי המתייחס לאותה מצווה. וכן, אם ישב ולא עבר עברה שנזדמנה לו, נמשך חיות רוחני אל הגיד הגשמי, המתייחס לאותה מצוות לא תעשה. ואם חס ושלום פוגם באיזה מצוות לא תעשה, או שנתרשל מאיזו מצוות עשה, מסתלקת החיות מהאיבר או מהגיד המיוחס נגד אותה מצווה, ומזה באה המחלה. בכדי להתרפאות ולהחזיר החיות לאיבר, צריך לעלות אל מקור המחלה ולתקן המצווה שפגם בה, ואז יתרפא האיבר."

"ולפגמים כאלו לא שייך לרופא לרפאות, כי מה שניתן לרופא רשות לרפאות זהו דווקא במחלות הבאים לאדם עבור שפגם בדבר הרשות. רק מחלות כאלו יכול הרופא לרפאות. וזהו מדויק בלשון חז"ל (ברכות ז). שאמרו 'מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות', היינו שיכול לרפאות רק אלו המחלות שבאים מפגמים בדברי הרשות". וסיים הרב הקדוש מטשרקאס ואמר: "התחלתי להתבונן במעשי שמא פגמתי באחת מהמצוות וממנה באה המחלה, ולא מצאתי שום פגם. עד שחשבתי, שאפשר שהמחלה באה מזה שלאחרונה מרוב טרדותי, התמעט קצת לימוד הנגלה, ותיכף קיבלתי על עצמי לתקן הדבר ולהרבות בלימוד הנגלה, ומזה החלמתי כבראשונה". (ילקוט מאורי אור, עמי נ"ט)

כ שנסע רבינו להארנסטייפל לנישואי הנינה בתו הבכירה של נכדו החביב הרה"ק ר' מרדכי דב מהארניסטייפל, הוא הפליג אז בספינה בלויי קהל רב, באמצע הדרך יצא לפתע מחדרו אל הקהל שהיה שם ושאל "מי מכם זוכרים את פלוני בן פלוני", רבים השיבו **בוודאי זוכרים אנו אותו, הלא שבק חיים לפני שנים אחדות,** הוסיף כמדבר לעצמו: "לא מצא לו מקום אחר לבוא אליי, כי אם דווקא פה על פני המים". אימה גדולה נפלה על הקהל בהבינו, שמתעסק עתה בתיקון נשמה מעלמא דקשוט, חזר ושאל: "יהודי כשר היה?", השיבו: "בוודאי כשר היה, אחד משלנו היה". מיד שב הרבי על עקבותיו וירד בדומיה אל ירכתי הספינה.

עם שחר הגיעו לחוף, שמה ציפו לבואם אלפי יהודים, שהתאספו מכל הסביבה להקביל את פני הצדיק ולהשתתף בשמחתו, בתוכם היו כמה וכמה עגלונים שישבו על גבי מרכבות וכרכרות, שנקשרו לסוסים משובחים וכל אחד מהם חפץ לזכות באושר הגדול להסיע את הרבי, רבינו זצוק"ל בחר בעגלון פשוט ותמים, ותוך כדי נסיעה הגיד לו שמבקש ממנו ליתן לו אחד מסוסיו במתנה, כשאצבעו מורה על הסוס החרוץ ביותר מן הרתומים לעגלה, היהודי השתומם ונדהם מן המשאלה המוזרה הזאת, **איככה ימסור לרבי את הסוס, שמשרתו באמונה ומושך בעגלה יותר טוב מכל הסוסים האחרים שלו, הרי בלעדיו יישאר חדל אונים ועלול לקפח את פרנסתו?** החריש העגלון ולא השיב דבר.

בינתיים נעצר לפוש קמעא סמוך לביתו, שנמצא על אם הדרך, אמר לו הרבי: "נרדה נא ונבוא בצל קורתך", נכנסו לביתו **והתחיל לדבר עמו על אותו נפטר פלוני ששאל אודותיו אמש מפי החסידים,** נזכר העגלון, שהיה זה שותפו לעבודה, וכי נשאר חייב לו סכום כסף, שלא הספיק לפרוע, לבקשת הרבי חיפש ומצא בבית שטר חוב בחתימת המנוח על סכום זה, מיד ביקש מן העגלון: "תנה לי במתנה" וכיוון שנעתר לו קרעו לגזרים. באותו רגע נשמע מבחוץ קול רעש, כשיצאו, ראו, כי הסוס מוטל ללא רוח חיים, עיניו של העגלון חשכו: בשל מה באה עליו הצרה הזאת? אולם הרבי פייסו בדברי נחומים: "בגלל הסכום שנשאר חייב לך, לא מצאה הנפש מנוח ונאלץ להתגלגל ולעבוד אותך בנאמנות, למשוך בעגלה, עכשיו שוויתרת על השטר בא על תיקונו..." והוסיף **שבשכר זאת יברכו באריכות ימים, ואכן חי העגלון מאה ושמונה שנים!**

הרב יעקב ישראל טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ד (1794). לאחר נישואיו התגורר בעיר לאדי ובשנת ה'תקע"ג (1813) עבר עם חמיו לליובאוויטש. בשנת ה'תקצ"ד (1834) התיישב בעיר הורניסטייפול וכיהן כאדמו"ר מגיד מישרים.

במשך כל כהונתו במשך עשרים ושש שנים הפך את העיר למרכז חסידי גדול ואלפים נהרו אליו. בשנת ה'תרכ"א (1860) עבר לעיר צ'רקס ובה התפרסם כאיש קדוש ובעל מופת. בעל **רוח-הקודש**. הושיע רבים מצרתם. עסק בתיקון של נפטרים. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרל"ו (1876). חי כ-80 שנים.

אביו: ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת דבורה לאה (בתו של האדמו"ר האמצעי מחב"ד רבי דב בר שניאורסון, נישא בגיל 16). **ילדיו:** כל בניו נפטרו בצעירותם ונותרו לו בנותיו: שרה פריידא (נישאה לר' מנחם נחום שניאורסון מנעזין), אדל, שטערנא פייגא רחל (נישאה לר' משולם זושא אוירבך מטלומשט), שרה בתיה (נישאה לר' אהרן משה שניאורסון ובזיווג שני נישאה לר' מאיר אלטר הלוי שפירא רב בלובני ובפולטובה), פייגא (נישאה לר' אליהו יוסף רבינוביץ מליניץ-באפלו), חנה חייטשע (נישאה לר' מרדכי מסלחוב זאלקוב), חנה (נישאה לר' יוסף יצחק שניאורסון מאוורוושט). **ספרו:** עמק התפילה.

עשיר גדול היה החסיד רבי זלמן סוחר העצים, מידי שנה היה רוכש סכום של עצי היער אצל פריצי הסביבה, ושוכר פועלים לכרות את העצים וממלא מהם את מחסניו, ובמשך השנה היה מוכר אותם.

כמידת עושרו של רבי זלמן, כן היתה מידת נדיבותו, תמיד היה ראש וראשון לתרום לכל צורך של צדקה, כמו גם התפרסם בירתו ויושר דרכיו, וגם אמונתו ודבקותו ברבו הרה"ק מצ'רקס הייתה בכל התמימות. פעם אחת, כשנכנס רבי זלמן אל הרבי, פנה אליו הצדיק ואמר לו: "מה שאלתך ותינתן לך ומה בקשתך ותעש". ענה רבי זלמן: "ברוך ה' לא חסר לי דבר, רק יברך אותי הרבי שאך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, ולא ימיש ה' את חסדו מאתי". אמר לו הרבי: "אם כן אתן לך 'שמירה', ומיד כתב לו קמע ואמר לו: "קמע זה תענדו בכל ימות השבוע, רק בשבת קודש אינך צריך לזה".

יהודי אחר היה אולי היה מתחיל לשאול שאלות, לשם מה הוא צריך 'שמירה' אם הוא אינו מסתובב במקומות סכנה, וגם ב"ה אינו חולה. אך רבי זלמן באמונתו אינו שואל שאלות, הוא יודע, כי רבינו בעל רוח-הקודש והוא לוקח את הקמע ולובשה מיד. וכך היה דרכו כל הימים, בימות החול הולך הוא עם הקמע, בערב שבת בחצות היום כשהיה הולך לטבול לכבוד שבת קדש היה פושט אותה, ובמוצאי שבת היה לובש אותה שוב.

כעבור מספר שנים, בערב שבת אחת אחר חצות היום, הגיע אליו נוכרי אחד מלקוחותיו הוותיקים, וביקש לקנות כמות של עצים. אצל רבי זלמן היה זמן זה מוקדש להכנות לשבת קודש, והיה מתנתק לגמרי מעסקי חולין. לא רצה רבי זלמן לשנות ממנהגו, ולכן אמר לגוי, כי הוא מצטער אבל כעת אינו יכול למכור לו.

אולם הגוי התעקש כיוון שהוא זקוק לעצים בדחופות למסיבה, שתיערך היום בערב ואינו יכול להמתין לזמן אחר. אך רבי זלמן בשלו: "בערב שבת אחר חצות אינו מוכר". משהרבה הגוי להפציר בו מאד, אמר לו רבי זלמן: "לך אל מחסן העצים שלי וטול בחינם מה שאתה צריך". הגוי קיבל את ההצעה בשמחה והלך אל המחסן, אך מיד שב וטען, כי השער נעול ואינו יכול להיכנס.

לקח רבי זלמן את צרור המפתחות, והלך לפתוח את המחסן. **תכף כשצעד רבי זלמן פסיעה אחת פנימה, קרה לו אסון נורא, בול עץ נפל עליו מלמעלה ובו במקום מצא את מותו.** בני משפחתו שהיו המומים מפטירתו הפתאומית, שמו עכשיו לב שזה קרא דווקא בזמן שהקמיע לא הייתה עליו, והבינו, כי כל השנים עד עתה היה שמור בזכות הקמיע.

כשפתחו את הקמיע מצאו כתוב בו: **"משביע אני עליכם כל עצי היער, וכל מזיקי היער, שלא תרעו ולא תשחיתו לרבי זלמן המוליך כתב זה."** ויהי הדבר לפלא.

פעם אחת היה רבינו בעיר אחת בשב"ק פרשת ואתחנן, ובאותה עת השתוללה בעיר מגיפה רח"ל והפילה חללים רבים. בליל שב"ק בעת שערך רבינו את שולחנו הטהור, נכנסו נשי העיר בבכיות עצומות על דבר המגיפה, נענה להם רבינו בענוות קדשו: "מה תצעקו אליי, לכו אל אחיי הקדושים, הרה"ק ר' אהרן מצ'רנוביל זיע"א והרה"ק ר' משה מקארסטשוב זיע"א".

אך הם לא נסוגו אחור וצווחו שלא ימחלו לו, אם לא יושיע להם, אזי פתח רבינו את פיו בקדשו ואמר: "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, דהיינו שהצדיק מבקש מהשי"ת, אתה החילות, אתה עשית שיחלו האנשים, בכדי להראות את גודלך ואת ירך החזקה אשר מי א-ל בשמיים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך, דהיינו כדי שלאחר מכן תוכל להושיע ולרפאות אותם.

ובכן הנני מבקש ממך, אעברה נא ואראה את הארץ, ראה נא שגם ההמון עם שהם בבחינת ארציות, ההר הטוב הזה והלבנון, גם הם מלאים במידות טובות, על כן עזור להם והעלה רפואה למכתם", וסיים ואמר: "ויתעבר ה' בי למענכם, הקב"ה שמע לתפילתי, ועתה לנו לביתכם לחיים ולשלום", וכן הוזה, שנעצרה המגיפה.

הרב יעקב ישראל טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ד (1794). לאחר נישואיו התגורר בעיר לאדי ובשנת ה'תקע"ג (1813) עבר עם חמיו לליובאוויטש. בשנת ה'תקצ"ד (1834) התיישב בעיר הורניסטייפול וכיהן כאדמו"ר מגיד מישרים.

במשך כל כהונתו במשך עשרים ושש שנים הפך את העיר למרכז חסידי גדול ואלפים נהרו אליו. בשנת ה'תרכ"א (1860) עבר לעיר צ'רקס ובה התפרסם כאיש קדוש ובעל מופת. בעל **רוח-הקודש**. הושיע רבים מצרתם. עסק בתיקון של נפטרים. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרל"ו (1876). חי כ-80 שנים.

אביו: ר' מרדכי מצ'רנוביל. **אמו:** מרת שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **אשתו:** מרת דבורה לאה (בתו של האדמו"ר האמצעי מחב"ד רבי דב בר שניאורסון, נישא בגיל 16). **ילדיו:** כל בניו נפטרו בצעירותם ונתרו לו בנותיו: שרה פריידא (נישאה לר' מנחם נחום שניאורסון מנעזין), אדל, שטערנא פייגא רחל (נישאה לר' משולם זושא אוירבך מטלומשט), שרה בתיה (נישאה לר' אהרן משה שניאורסון ובזיווג שני נישאה לר' מאיר אלטר הלוי שפירא רב בלובני ובפולטובה), פייגא (נישאה לר' אליהו יוסף רבינוביץ מליניץ-באפלו), חנה חייטשע (נישאה לר' מרדכי מסלחוב זאלקוב), חנה (נישאה לר' יוסף יצחק שניאורסון מאוורוטש). **ספרו:** עמק התפילה.

מסופר באחד מחסידי טשערקאס, שהיה לו בן של"ע ירד מדרך הישר ונעשה רופא. אביו ואמו היה להם עוגמת נפש מבן זה. פעם ביקש האב מבנו שיסע עמו לרבו שיברכהו. וכוונתו היתה שרבו ידבר עמו ויחזירהו למוטב. ר' יעקב ישראל דיבר עמו זמן רב, אך ראה, שאין הדברים נכנסים אל לבו, ולבסוף אמר לו: **"שמע, אם תעשה טובות ליהודים לא יוכלו הגויים לעשות לך רעה"**.

לאחר זמן נהיה רופא אצל הממשלה, ונעשה ממונה לבדוק מי ראוי לשרת בצבא, והיה משחרר כל מי שנתן לו כסף, ויהודי עני היה פוטר בחינם. והגיעה השמועה בבית הממשלה שהוא נוטל שוחד, וכדי לברר העניין שלחו נכרי אחד להיבדק אצלו, ונתנו לו **חמש מאות רובל, ועשו סימנים על הכסף כדי שלא יוכל לשקר**. הרופא בדק את הנכרי, והלה נתן לו את הכסף, ומיד כתב לו פטור מהצבא.

מיד כשיצא האיש, נכנסו השוטרם, ושאלו: "מדוע שחררת אותו?" ויען להם: "אני רופא, ולדעתי אינו יכול לשרת בצבא". שאלו לו: "ומה הם החמש מאות רובל על השולחן?" ויאמר: "שלי הם". **ומיד אסרוהו ואת הכסף נתנו למשמר בבית המשפט כדי להוכיח אשמתו**. המשפט היה צריך להתקיים כעבור ג' חודשים, והסניגור שלו אמר, שאינו רואה דרך איך יוכל להיפטר מעונש קשה, ולכך צריך שיודה **מיד באשמה, ואז אולי יתנו לו רק עונש קל**. הרופא שלח את אשתו מיד לטשערקאס ושתזכיר לרבי, שאמר לו לפני כמה שנים, שאם יעשה טובות ליהודים אף גוי לא יוכל לעשות לו רע. והאשה אמרה זאת לצדיק, והוא ענה ואמר: "אכן אמת הדבר, ולכך הוא ישתחרר ללא שום עונש אי"ה, אך דבר אחד יעשה, **שלא יודה במאומה, ויטען, שהכסף שלו הוא"**.

בבוא האשה חזרה מסרה לו דברי הרבי, והם התלבטו מה לעשות, כי **הסנגור אמר, שאם הוא יכחיש, אזי הוא לא יכול להיות הסנגור שלו, יען הראיות מוכחות הם**. ותאמר האשה לבעלה, הנה הסנגור אומר, שעל ידי שתודה בכל, אולי יתנו לך עונש קל, והרב אומר, שע"י שתכפור בכל ודאי לא תיענש, ולכך מוטב לעשות כדברי הרבי. והסנגור עזב אותם. במשפט. טען הרופא, שזה שקר וכזב. ואמר הקטגור, שיש להם ראיה בחרה מהכסף, שעשו עליו סימנים. והוציא השופט מן התיבה את הכסף, ולא היה עליו שום סימן, ויאמר השופט לקטגור: "הינך רואה, שאין שום סימן על הכסף, ואם כן נקי הוא מכל אשמה". אמר הקטגור שעמד שם בשם הממשלה: **"כפי הנראה החליפו כאן את המעות לפני המשפט, כי בחר לי, שהיה כאן קודם הסימן"**. כשמוע זאת השופט בערה בו חמתו והוא אמר לקטגור: **"הלא גלוי וידוע, שאני היחיד שיש לו מפתח לתיבה זו, וא"כ אתה מאשים את בית המשפט בהאשמה חמורה!"**. עמד השופט וזיכה את היהודי, וציווה לעשות משפט לקטגור, על שחשד אותו וביזה כל כך את כבוד בית המשפט.

פעם אחת נסע רבינו מספר שבועות אחר חנוכה לאיזה עיר אחת. ועמד באכסניא עם מקורביו. בעל הבית לא היה שם, ואשתו היתה מקבלת את האורחים. הרה"ק עמד עוד לפני תפילת שחרית, וכיון שלא היה עמו מניין, התפלל בחידות בחדרו, והאשה - בעלת הבית שמעה את תפילתו מאחורי הדלת, והרגישה טעם מתיקות תפילתו, ותבן כי איש קדוש בביתה. אחר תפילת שחרית, ערכה לפניו השולחן בכל טוב, וכשגמר לאכול הגישה לפניו פיתקא, ופרצה בבכי שכבר עברו שנים רבות וארוכות מנישואיה, ולא זכו עדיין להיפקד בזרע של קיימא. אמר לה הרה"ק, שאם תתן לו סכום מסוים (הרב נקב בסכום גדול מאוד) יברכנה. והאשה הסכימה לתת מיד, אך הרה"ק אמר לה שלא יקבל אלא א"כ בעלה יסכים לתת סכום כזה, ולכך עליה להמתין עד שיחזור בעלה הביתה. בבוא הבעל הביתה, מסרה לו האשה דברי הרבי, ושאלה אותו, אם הוא מסכים.

אך הבעל, שהיה מחסידי הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א, התרעם על אשתו שבחרה לה רבי חדש ואמר לה כי אינו מסכים בשום פנים ואופן. אמרה לו אשתו: "הנה כמה שנים, שאתה נוסע לרברך לטאלנא. ואינו מושיעך, ועתה יש עת רצון להיושע, הייתכן, שנוותר על זה?" כהנה וכהנה דברה האשה על לב בעלה, עד שהסכים, ונתנו לצדיק את המעות, והוא הבטיח, שיוושעו **בבן זכר**. כשיצאו מן החדר, סגר הרבי את הדלת, וטייל בפנים הלך ושוב במשך זמן רב, אחר כך פתח את הדלת והחזיר את המעות לבעל, ואמר לו: "הנה בשבת חנוכה, בעת שהיית אצל אחי בטאלנא כבר נושעת, ואם כן, אין המעות שלי, אך אני אקח רק ח"י רובל על הבשורה טובה". וכך היה, שזכו לזרע קודש בר-קיימא כדברי הצדיק.

הרב הגאון חכם יוסף חיים בן אליהו זצ"ל – ה'בן איש חי': נולד ב-כ"ז באב ה'תקצ"ד (1834). גאון בנגלה ובנסתר. נודע בכישרונותיו עוד מילדותו. בעל זיכרון מופלא. בקי בש"ס, ראשונים, אחרונים, בקי אף בחיבורים של גדולי חסידות. נחשב כאחד מגדולי המקובלים. מגלה ידע רחב גם במדעים, והוא משתמש בידיעות אלה בתשובותיו. מקהילות ארצות המזרח הרבו להפנות אליו שאלות. תשובותיו התפרסמו בספרו 'רב פעלים' בארבעה חלקים. אך הספר שהוציא את שמעו למרחקים היה 'בן איש חי' שהוא מעין עיון מקוצר כשולחן ערוך, הנכתב כספר לימוד להמון העם. חיבר למעלה מ-80 ספרים (60 יצאו לאור ביניהם ספרי פירושים לזוהר וחיבורים בקבלה, ספרי דרשות ופירושים). כתב למעלה מ-200 פיוטים. בשנת ה'תרכ"ט (1869) הרב ביקר בירושלים וחרבון.

לצדיק היו ארבעה אחים, ועימם ערך הסכם יששכר-זבולון (כדי שלא יהיה תלוי באנשי עירו ויוכל להוכיחם ללא תלות בהם), כאשר היה משקיע את כל מרצו בעבודת ה' והאחים היו מפרנסים את הרב (למרות שעבדו לפרנסתם ידועים היו בצדקותם). ידוע כי **שרתה על הרב רוח הקודש וכי היה לומד עם אליהו הנביא (ראו בספרנו 'יקרה מפנינים' חלק ב' כ"כ קראו על הסיפור המופלא בו העלו המלאכים את רבנו לאחר פטירתו מעירק לא"י).** גאוניותו של הרב נודעה בכך, שמעולם לא היה חוזר על אותו פירוש שאמר בעבר. מטעמי צניעות, לא העסיק בביתו משרתות מעל גיל 12 ומתחת לגיל 60 משום שלא רצה להיכשל במצווה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

לאחר פטירתו נהגו יהודי בבל לפקוד את ציונו בכל יום שישי, ומספרים, כי כאשר ניסו פורעים לבזות את מצבתו, מיד מתו במיתה משונה, ומאז גם תושבי הסביבה הנוכרים היו מגיעים להדליק נרות לכבודו. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-75 שנים. ציונו בהר הזיתים.

סבו (מצד אביו): ר' משה. **סבו (מצד אימו):** ר' מעתוק. **אביו:** הרה"ג ר' אליהו (רבה הראשי של בגדד). **אמו:** מרת מזל-טוב. **אשתו:** מרת רחל. **מרביתו:** אביו, ר' אליהו, ר' עבדאללה סומך, ר' אליהו מני, ר' דוד חי מאיר ניסים מעתוק. **מתלמידיו:** ר' יהודה פתיה, ר' יהושע שהרבני, ר' בן ציון חזן. **ילדיו:** חכם ר' יעקב (ממשיך דרכו), מרת שמחה (נישאה לר' עזרא גבאי).

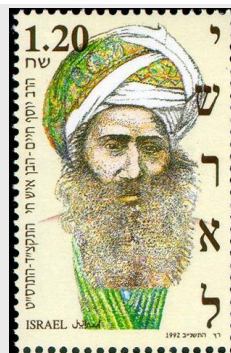

הצדיק חזה את מלחמת יום הכיפורים, 75 שנים קודם שפרצה. בספרו 'בן איש חי דרשות' כתב שהיהודים בארץ הולכים כמנהגי הגויים ומתנהגים כמותם, ואותם הגויים מקרבים אותם אליהם כדי להשפיע עליהם, **עד שיום אחד, ביום כיפור, יקומו שכניהם הגויים וינסו להורגם.** ומספרים, כי עד שפרצה מלחמה זו – לא הבינו חכמי ירושלים מדוע הכניס בין השורות את יום הכיפורים? מה שייכות יש לכאן? אלא למפרע לאחר המלחמה הבינו, שהיה על עם ישראל קטרוג גדול בגין מעשיהם – עד שגם יום הכיפורים שתכליתו לכפר, לא פרץ הקטרוגים היה עצום ופרצה מלחמה, ואילו לא הקב"ה מסייע, מי יודע איפה היינו?

בלילה בו סיים עורך הספר 'מפתח לחיים' (מפתח לספרים 'בא"ח' ו'עוד יוסף חי' הלכות) להקליד את ספרו, נתגלה לרעייתו בחלום הלילה, הבן איש חי זיע"א, היא ראתה, שהוא יושב בין תלמידי חכמים ושהיה שמח מאוד. באותו חלום הורה להכניס לספר ערך מסוים, שנתחבטו בינם לבין עצמם, אם נכון להכניס ערך זה.

כמה מהאנשים שזכו לעבוד בביתו של רבינו, הגיעו ארצה ברבות הימים. אחד מהם היה ר' יצחק מזרחי מפתח-תקווה, שהיה הטבח בביתו של הבן איש חי במשך זמן רב. באחד מסיפוריו סיפר, כי לא פעם היה רואה מרחוק את הבן איש חי יושב ליד שולחן יחד עם שני זקנים נוספים, שהיה לומד עימם. פעמים אף זכה לשמוע את קולם, אך כשהיה מתקרב אליהם התפלא לראות, כי הצדיק יושב ולומד לבדו. גם הגברת טאפחה שאשא, שהייתה הכובסת בבית הצדיק, הייתה מספרת, שראתה גם דבר זה ממש.

נודע פעם לרבינו על אישה צעירה בבגדד בשם רחל ששכלה את ילדיה ל"ע, וכי כבר שבעה ילדים נפטרו לה לאחר מספר חודשים מעת לידתם. באותו יום בו נודע לו הדבר, קרא לה, עודד אותה, וציווה עליה, שתביא פיסה מלבנית של כסף טהור. היא עשתה כן, רבינו חרט בידו על פיסת הכסף המלבנית כמה מילים, וציווה עליה לענוד אותה כל ימי חייה. מאז במשך השנים נולדו לאשה זו שבעה ילדים בריאים ושלמים, שהקימו בתים נאמנים בישראל.

פעם כאשר חלה אחד מניניה של אישה ישישה זו באופן אנוש, וכאשר נעשה המצב חמור ביותר, מיהרה הישישה להוריד את פיסת הכסף מעל צווארה וקשרה אותה לצוואר הילד, והנה לתמהונם הרופאים ושל המשפחה כולה התאווש הילד, עד שהביא לחלוטין, אך בינתיים חלתה הישישה, ורק כאשר חזרה וענדה את פיסת הכסף לצווארה, קמה שוב על רגליה...

יפר הצדיק רבי יעקב מוצפי, שנפטר בשנת ה'תשמ"ג בירושלים: "בן עשר שנים בלבד הייתי, כאשר זכיתי להיות בהלווייתו של מאור הגולה ה'בן איש חי'. תהלוכת רבבות אנשים בוכים ומיללים, על פטירת הצדיק. תוך כדי הצעדה האיטית עם ההמונים התרגשתי ביותר, ופי פלט משפט קצר: 'ריבונו של עולם! מבטיחך אני הקטן, שכאשר אגדל ואוליד בן, אקרא לו בשם הצדיק הקדוש שהלך לעולמו- יוסף'."

"שנים נקפו ועברו, התבגרתי וגם באתי בברית הנישואין - והנדר אותו נדרתי בילדותי נשכח מליבי, ופג מזכרוני, גם כאשר נולד לי בני. והנה בלילה לפני הברית, כאשר ישבתי ועסקתי במאמרי הזוהר הקדוש והלימודים הנהוגים באותו לילה, נפלה עליי תרדמה וחלום נורא ביעתני - בהקיץ ממש הנני רואה את רבינו עומד לפני בכל הדרו, הכרתיו מיד מתוך תמונתו הנפוצה בכל בית יהודי בבבל, והנה הוא מדבר במתק שפתיו: "חכם יעקב! ההנך זוכר את נדרך, שנדרת לה' בילדותך עת נדחת בין ההמונים שלוני אל מנוחתי, עתה הגיעה העת שתקיימנו...!" התעוררתי בבהלה, ומיד למדתי משנה אחת ונדרתי צדקה לעילוי נשמתו של הצדיק, תוך הודיה לקב"ה, שזכיתי לראות את פניו בחלום ועל כי הטריח את עצמו לבוא ולהזכירני, את מה שנדרתי לפני שנים רבות."

החכם הגאון רבי יוסף חיים בן אליהו זצ"ל – ה'בן איש חי': נולד ב-כ"ז באב ה'תקצ"ד (1830). גאון בנגלה ובנסתר. נודע בכישרונותיו עוד מילדותו. בעל זיכרון מופלא. בקי בש"ס, ראשונים, אחרונים, בקי אף בחיבורים של גדולי חסידות. **נחשב כאחד מגדולי המקובלים.** מגלה ידע רחב גם במדעים והוא משתמש בידיעות אלה בתשובותיו.

מקהילות ארצות המזרח הרבו להפנות אליו שאלות. תשובותיו נתפרסמו בספרו "רב פעלים" בארבעה חלקים. אך הספר שהוציא את שמעו למרחקים היה **'בן איש חי'** שהוא מעין עיון מקוצר כשולחן ערוך, הנכתב כספר לימוד להמון העם. חיבר למעלה מ-80 ספרים (60 יצאו לאור ביניהם ספרי פירושים לזוהר וחיבורים בקבלה, ספרי דרשות ופירושים). כתב למעלה מ-200 פיוטים. בשנת ה'תרכ"ט (1869) הרב ביקר בירושלים וחברון.

לצדיק היו ארבעה אחים, ועימם ערך הסכם יששכר-זבולון (כדי שלא יהיה תלוי באנשי עירו ויוכל להוכיחם ללא תלות בהם), כאשר היה משקיע את כל מרצו בעבודת ה' והאחים היו מפרנסים את הרב (למרות שעבדו לפרנסתם ידועים היו בצדקותם). ידוע כי **שרתה על הרב רוח הקודש וכי היה לומד עם אליהו הנביא (ראו בספרנו 'קרה מפנינים' חלק ב' כ"כ קראו על הסיפור המופלא בו העלו המלאכים את רבנו לאחר פטירתו מעירק לא"י).** גאוניותו של הרב נודעה בכך שמעולם לא היה חוזר על אותו פירוש שאמר בעבר. מטעמי צניעות, **לא העסיק בביתו משרתות מעל גיל 12 ומתחת לגיל 60 משום שלא רצה להיכשל במצווה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".**

לאחר פטירתו נהגו יהודי בבל לפקוד את ציונו בכל יום שישי, ומספרים, כי כאשר ניסו פורעים לבזות את מצבתו, מיד מתו במיתה משונה, ומאז גם תושבי הסביבה הנוכרים היו מגיעים להדליק נרות לכבודו. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים.

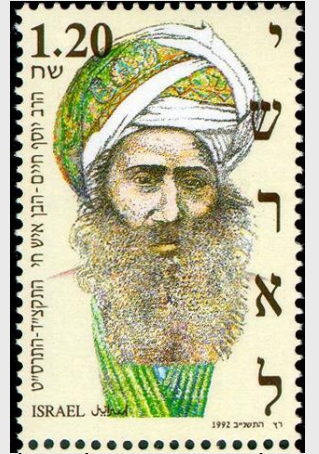
לפני שנים מספר, בחור מתל-אביב בשם ניר, זכה לפגוש את הבן איש חי זיע"א, קרוב למאה שנים אחר פטירתו מהעולם. היה זה כשניר היה בראשית שנות השלושים של חייו, עת חלה ל"ע במחלה נוראה שהביאה אותו לאשפוז בבית-הרפואה לתקופה ממושכת, כשבסוף תקופה זו הוא נפטר. ניסיונות ההחייאה הצליחו, והוא שב לחיים. אך קודם חזרתו לחיים חווה חוויה שאותה לא ישכח בחיים ועליה הוא סיפר: הוא ראה את עצמו עולה לעולם העליון, ניצב בפני בית דין של מעלה. שם הראו לו את עוונותיו הרבים אל מול זכויותיו המועטות. היו שם גם כיתות רבות של מלאכי חבלה שנבראו מעוונותיו וכעת עמדו וניסו להרשיעו בדין.

לפתע צעקה הפכה את כל העולמות: **"חכם יוסף חיים!"** היה זה קולה של סבתו, ע"ה. כל העולם התמלא באור אין סוף. ואז, אל העולם בו שהה, נכנס הבא"ח. האור התחזק עוד יותר. מלאכי השרת שעמדו שם, פרשו כנפיהם כלפי מעלה, מפאת הכבוד שהיו עושים לצדיק שנכנס. ואילו מלאכי החבלה זזו, מכיוון שלא יכלו לסבול את הקדושה שנכנסה. לאחר שרבינו נכנס, הוא הסתכל על ניר ושאל: "מי זה?" על אף שידע מי הוא. מלאכי החבלה צעקו לו: "איש רשע", והחלו מספרים את הדברים הרעים שעשה. כשסיימו, מלאכי השרת סיפרו את כל הדברים הטובים שעשה. הוא שמע את שני הצדדים, ואז אמר: "בואו נרד למטה, ונשאל מי זה האיש הזה".

'הולך הבא"ח את ניר והמלאכים לבית-הקברות. היה מקום אותו היה פוקד ניר פעמיים בשנה, בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים, שם היה שוטף את המצבות המלוכלכות מאבק, ומתפלל עבור הנפטרים. בנוהג זה החל אחרי שפעם לקח אותו בן דודו לציונו של סבם, לנקות את המצבה ולהתפלל עליו, וניר חש תחושה מרוממת בהנהגה זו. עתה, גם באותו בית-הקברות, כל העולם כולו התמלא באור אין סוף, והנפטרים יצאו לכבוד הבן איש חי, שמיד החל לשאול אותם אודות ניר. בזה אחר זה מסרו עדות נאמנה אודותיו איך היה מנקה מצבותיהם ומתפלל בעבורם.

אך לא היו בעדויות אלו כדי להכריע את כף המאזניים לזכותו ונפסק כי עליו להיפטר מהעולם הזה. ואז יצאו מגדרם כל אותם נפטרים, שניר עשה עמם חסד וקיבלו על ההחלטה, אך ללא הועיל. נשמה אחת, שניר גמל עמה ועם אחותה חסד בעולם הזה, כשהקים עבורם מצבות בבית העלמין, קיבלה בפני בית הדין על גזר דינו ופנתה אל הבא"ח ואמרה: **"חכם יוסף חיים, האיש הזה הקים עבורנו מצבות, הדרך שהלך-בעיניכם לא נחשב?".** בדקו בשמיים כמה שכר פסיעות היו לניר בעבור מעשה זה שעשה, אך מצאו שהיה עדיין רחוק מלהכריע את הכף לזכות. קראה אותה נשמה ואמרה: **"חכם יוסף חיים, האיש הזה עשה לנו גילוי מצבה", משמע - הביא עשרה אנשים, שיענו לקדיש ונתן להם מיני מגדנות שיברכו עליהם, וכל זה לעילוי נשמת הנפטרת.** המשכינה אותה הנשמה ואמרה: **"אמן אחד שאמר שם- בעיניכם זה לא נחשב?"** החליטו בשמים לבדוק, והחלו להביא את הנשמות, שהיו נוכחות בגילוי מצבה. אותן נשמות חיות עדיין בעולם הזה, על כן הביאו אותן להעיד בבית-דין של מעלה, בעת שישנו בלילה, ושאלו אותם על כל אופן הברכות שעשו אז לעילוי הנשמה - מה בירכו ובאיזה סדר? ואותם נשמות סיפרו הכל, החל מהאופן, שבו שכנע אותם ניר לבוא ולהשלים מניין ועד לאחרון הפרטים בעניין קדימת הברכות. אז מצאו בית הדין של מעלה, כי ניר יוצא זכאי, אך עדיין אין די בכך, לחזור לחיים בעולם הזה.

צעקה של נשמה נוספת נשמעה, הפעם הייתה זאת האחות השנייה, שניר הקים עבורה מצבה: **"חכם יוסף חיים! האיש הזה קנה מהעודף של הכסף שאסף עבורנו ספרים לזיכוי הרבים, אם למישהו היה הרהור תשובה- בעיניכם זה אינו נחשב?"** - כוונתה הייתה לחמישים ספרי 'משיבת נפש' של רבי נחמן מברסלב, שקנה ניר לזיכוי הרבים מאותו עודף, שנשאר ברשותו. כל העולמות נרעשו והטלטלו. אז הוכרעה הכף לזכות מלאה וניר יצא זכאי. אך עתה, היה זה ניר, שפחד לרדת חזרה לעולם הזה, ושאל: "מי יהיה ערב לו שלא יחטא?", והתחנן לפני הצדיק. אז, מסיבה לא ברורה, ביקש ניר מהבא"ח, כי הוא רוצה לפגוש בר' יונתן בן עוזיאל. לקח אותו הצדיק למקומם של הצדיקים, מקום בו הכניסה למלאכים אסורה. "אתה רואה שם?" הצביע הבא"ח לעבר פגודה, "שם נמצא רבי יונתן בן עוזיאל". אך ניר לא היה בדרגה מספיקה, כדי שיוכל להסתכל. "עכשיו, תרד למטה. חבר שלך מחכה לך". לפני שניר ירד, שאל אותו הבן איש חי זיע"א שלוש פעמים: "מה תעשה כשתרד?" אך ניר, התבייש לענות. ואז הראה לו הבן איש חי פנים כועסות וחזר ושאל: "מה תעשה כשתרד?". ענה ניר: **"אחזור בתשובה שלמה", כך חזר שלוש פעמים. אז התעורר ניר בבית-הרפואה לשמחת ולהפתעת חברו ורופאיו. כשהוא זוכר את כל אשר חווה.**

החכם הגאון רבי יוסף חיים בן אליהו זצ"ל – ה'בן איש חי': נולד ב-כ"ז באב ה'תקצ"ד (1830). גאון בנגלה ובנסתר. נודע בכישרונותיו עוד מילדותו. בעל זיכרון מופלא. בקי בש"ס, ראשונים, אחרונים, בקי אף בחיבורים של גדולי חסידות. נחשב כאחד מגדולי המקובלים. מגלה ידע רחב גם במדעים והוא משתמש בידיעות אלה בתשובותיו. מקהילות ארצות המזרח הרבו להפנות אליו שאלות. תשובותיו התפרסמו בספרו 'רב פעלים' בארבעה חלקים. אך הספר שהוציא את שמעו למרחקים היה 'בן איש חי' שהוא מעין מקוצר כשולחן ערוך, הנכתב כספר לימוד להמון העם. חיבר למעלה מ-80 ספרים (60 יצאו לאור ביניהם ספרי פירושים לזוהר וחיבורים בקבלה, ספרי דרשות ופירושים). כתב למעלה מ-200 פיוטים. בשנת ה'תרכ"ט (1869) ביקר בחברון ובירושלים.

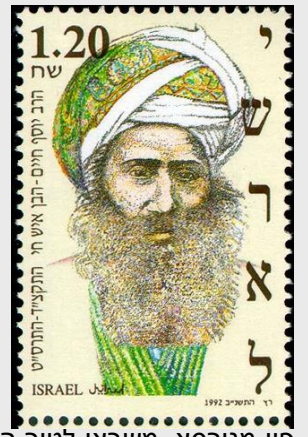
לצדיק היו ארבעה אחים, ועימם ערך הסכם יששכר-זבולון (כדי שלא יהיה תלוי באנשי עירו ויוכל להוכיחם ללא תלות בהם), כאשר היה משקיע את כל מרצו בעבודת ה' והאחים היו מפרנסים את הרב (למרות שעבדו לפרנסתם ידועים היו בצדקותם). ידוע כי שרתה על הרב רוח הקודש וכי היה לומד עם אליהו הנביא (ראו בספרנו 'יקרה מפנינים' חלק ב' כ"כ קראו על הסיפור המופלא בו העלו המלאכים את רבנו לאחר פטירתו מעירק לא"י). גאוניותו של הרב נודעה בכך שמעולם לא היה חוזר על אותו פירוש שאמר בעבר. מטעמי צניעות, לא העסיק בביתו משרתות מעל גיל 12 ומתחת לגיל 60 משום שלא רצה להיכשל במצווה "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

לאחר פטירתו נהגו יהודי בבל לפקוד את ציונו בכל יום שישי, ומספרים, כי כאשר ניסו פורעים לבזות את מצבתו, מיד מתו במיתה משונה, ומאז גם תושבי הסביבה הנוכרים היו מגיעים להדליק נרות לכבודו. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-79 שנים. ציונו בהר הזיתים.

פעם אחת נכנס אליו הגאון ר' עטיה עזרא לשאול שאלה. רבינו ביקש שיאמר לפניו פסוק מהתנ"ך היות ותאריך זה היה יום פטירת אביו. הפסוק שעלה בפיו היה "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". הרב דרש את הפסוק מאה ועשרים (!) פירושים שונים במשך ארבע שעות ברציפות בסיום שאלו: "מהי השאלה שלשמה הגעת?".

עד כמה תורתו של רבינו חשובה בשמים יעיד הסיפור המופלא הבא: מסופר על תינוק שנולד בירושלים ושמו ישראל מאיר. כשהיה בן שלוש שנים שלחו אביו לתלמוד תורה. והנה, יום אחד רואה המלמד כי ישראל ממלמל. שאלו: "מה אתה אומר?", והלה עונה לו מסכת סוכה. הרב ביקש ממנו שיאמר בקול והלה החל לומר על-פה את מסכת סוכה. חשב המלמד שמא אביו מלמדו בבית. כאשר התקשר לאב לשאול אותו בדבר הנעשה- נענה בתשובה מתמיהה, אביו כלל לא מלמדו. כשהתבררו הדברים לאשורן, הבינו כי אותו מלאך המלמד את התינוק תורה במעי אימו לא היכה קלות על שפתי התינוק, ולכן לא שכח את תלמודו. היות והשמועה בדבר התינוק התפשטה כאש בשדה קוצים, פחדו הוריו מעינא בישא. לפיכך הלכו לאדמו"ר מגור וביקשו ממנו כי יבוא ויצווה לתינוק לנהוג כשאר תינוקות כמותו ולא תפגע בו עינם ולשונם של הבריות.

הרה"ג ראש הישיבה הרב יהודה צדקה אשר ביקש לתהות על מידת בקיאותו של אותו תינוק והחל פותח במשנת "מאימתי קורין את שמע בערבית" והיה התינוק מפליא אוזני הכל במידת בקיאותו ואילמלי הפסיקו ראש הישיבה היה מצרף לששה סדרים למשנה ראשונה. החל ראש הישיבה בלימוד גמרא במסכת בבא קמא והיה אותו תינוק מחזיק אחריו מהלך הגמרא כסדר לימודו בש"ס ואלמלא הפסיקו ראש הישיבה היה ממשיך במהלכו על הש"ס כולו. פתח ראש הישיבה זוהר והתינוק המשיך אחריו ואלמלא עצר אותו, לא היה מפסיק פיו מגירסא. משבאו לטור המשיך כדרכו, שו"ע המשיך כדרכו, מגן אברהם- נסתמו מעייניו ועוד מנושאי כלים על השו"ע ואין קול ואין קשב, פתח לפניו קיצור שולחן ערוך לרב גאנצפריד. א"ל התינוק: "אני לא אשכנזי", כיוון שפתח לפניו בבן איש חי, כמו נעור התינוק לחיים, היה גורס הלכותיו. עד ששאלו ראש הישיבה מדוע לא ידע נושאי כלים שעל השו"ע, והיה הולך אותו תינוק ומשיב לראש הישיבה כי בשמיים לומדים תורת משה רבנו שקבלה מסיני ומסרה לזקנים, נביאים, כנסת הגדולה, תורתן של הזוגות תנאים אמוראים, סבוראים, גאונים ראשונים כגון הרמב"ם והטור ואחרונים עד לשו"ע, ומשם ואילך אין מלמדים תורתן של בני אחרונים עד להלכותיו של הבא"ח. לאחר מכן הובא ישראל מאיר בפני הרבי מגור, וכיוון שעשה האדמו"ר מה שעשה נשתכח התינוק.

בעירו של רבינו גר חכם שכינויו היה הרש"ש, אותו צדיק החליט להיות בתענית לצורך זיכור נשמתו, הצום נמשך שבוע ימים, החל מיום ראשון ועד קידוש של ליל שבת. הרש"ש ביום שישי עבר דרך השוק, וכאשר הריח הפירות שנדפו מן השוק הגיע לאפו- נפל והתעלף מרוב חולשתו שלא נכנס אל פיו מאכל במשך שבוע שלם. לפתע מרגיש הרש"ש יד אוחזת אותו ואומרת לו: "קום", שאל אותו "מי אתה?" - "אני ר' חנינא שעליו נאמר: כל העולם ניזון בזכות חנינא בני ור' חנינא די לי בקב חרובין מערב שבת לערב שבת". הרש"ש קם ומיד החל להרגיש שינוי מהותי, ומאותו רגע הרב היה מסוגל "לראות" את מחשבותיהם של הסובבים אותו.

ידוע, כי בשבת אסור לצום מלבד תענית חלום (משום ביטול עונג שבת). בליל שבת, בנו של הרב חלם בלילה כי אביו נושא אשה אחרת. כאשר קם בבוקר נפעמה רוחו והוא חשש כי קרב קיצה של אמו. על אתר החליט להיות בתענית. בזמן המנחה, כאשר נכנס לביה"כ, קורא לו הרש"ש ואומר לו: "בא ר' יעקב, שב לידי". כשהגיע לידי שאל אותו: "מדוע אתה בצום, החלום שראית בליל שבת לא פירשת אותו כשורה, החתונה של אביך בחלום היתה מכיוון שאביך חידש חידושים בשמים, והשמחה היתה שהתורה כאלו התחתנה עם אביך ולא כפי שפירשת שכנראה שאמך תמות ואביך יתחתן עם משהי אחרת". ר' יעקב היה בהלם, כיצד הרש"ש ידע על כך, הרי הוא לא סיפר לאף אחד. מיד בסיום תפילת מנחה רץ הרב לספר לאביו את מה שקרה, אך בטרם פתח את פיו, אמר לו אביו: "לך תגיד לרש"ש שלא יספר את כל מה שמגלים לו מן השמים". ואז נוכח בנו כי למעשה אביו ידע על כל המעשה ועל הצום ובצניעותו הרבה הסתיר את רוח הקודש המפעמת בקרבו.

האדמו"ר הרב ירחמיאל משה הופשטיין מקוז'ניץ זצ"ל- נולד ב-י' אלול ה'תרכ"כ (1860) בגרודז'יסק. נו"נ לאדמו"ר ר' ישראל (ה'מגיד מקוז'ניץ זיע"א). כשרבינו נולד הרה"ק ר' ישעיה מושקאט מפראגא רצה לנסוע לגרודז'יסק לברית מילה של רבינו אולם הניאו אותו מזה מאחר, מכיוון שהיה בגיל מבוגר ותש כוחו מאוד. ביום הברית הרה"ק המגיד מקוז'ניץ בא בחלום לר' ישעיה ואמר לו: "אצלי היום יום שמחה, ואתם תשבו פה?". מיד קם וביקש שיביאו מהר עגלה ונסע לגרודז'יסק ואף שימש כסנדק.

כשהיה כבן שש שנים אביו הק' נפטר באופן פתאומי. בשנת ה'תרכ"ח (1867) אימו נישאה לרה"ק האדמו"ר ר' אשר פרלוב (השני) מסטאלין זיע"א. מרן האדמו"ר ר' אהרון (השני- ה'בית אהרן') ואביו החורג, האדמו"ר ר' אשר, שניהם שמו עין פקוחה על רבינו. הם השגישו עליו בסדרי התנהגותיותו בגשמיות וברוחניות. הם שמרו עליו מכל משמר והשקיעו בו הרבה מכוחם כדי לגדל אותו כפי שצריך. הוא היה דבוק בהם. רבינו נחשב לעילוי גדול. זקנו החורג ציווה עליו ללמוד את הש"ס ובחן אותו. רבינו ענה על כל דבר ודבר בבהירות. **גאון בתורה. הצטיין במידת האמת. שימש כמוהל מומחה. היה בקי בחכמת התכונה וזמני התקופה והמולד.**

עוד לפני שהיה בר-מצווה סבו החורג נפטר ואחר כך אביו החורג. התחתן בשנת ה'תרל"ד (1874). לאחר תקופה קצרה, עבר מלויעב לסטאלין עם אחיו הצעיר ר' ישראל. בשנת ה'תרמ"ג (1883) התחיל לשמש כאדמו"ר בקוז'ניץ. היה מחמיר גדול על עצמו בכל עניין אפילו אם היה בזה רק פקפוק ונדנדוד קל. נהג לטבול אך ורק במקווה הטהרה שנבנה ע"י זקנו המגיד הק' מקוז'ניץ (היה בקוז'ניץ מקווה אחר חדש. רבינו מעולם לא טבל בו, מכיוון שפעם אחת כשבנו אותו היה חילול שבת בשוגג). **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-49 שנים. ציונו בפולין (באוהל נמצאים גם ציוני האדמו"ר ר' ישראל- המגיד מקוז'ניץ, ר' משה אליקים בריעה, סבו-אדמו"ר ר' אלעזר מקוז'ניץ ואביו- האדמו"ר רבי יחיאל יעקב מקוז'ניץ).

סבו (מצד האב): האדמו"ר ר' אלעזר מקוז'ניץ. **סבא (מצד האם):** האדמו"ר ר' אלימלך שפירא מגרודז'יסק. **אביו:** האדמו"ר רבי יחיאל יעקב מקוז'ניץ. **אימו:** הרבנית שרה דבורה. **אשתו:** מרת ברכה ציפורה (בת האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי מלויעב, נכד האדמו"ר ר' אהרון מצ'רנביל). **מרבותיו:** האדמו"רים אביו, ר' ירחמיאל משה, ר' אשר פרלוב (השני), ר' אהרון פרלוב (השני), ר' דוד משה מטשארטקוב, ר' נתן דוד משידלאוואצא, ר' פנחס מקינצק, ר' שרגא יאיר מביאליבארזיק (מח"ס 'ארון עדות'), ר' יעקב יצחק מביאלא (מח"ס 'דברי בינה'), ר' יצחק מסקווירא. **בניו:** ר' אהרון מקוז'ניץ, ר' אשר אלימלך, ר' ישראל אלעזר מקוז'ניץ-כפר חסידים. **בנותיו:** מרת חנה גולדה, מרת מלכה ועוד שתי בנות.

שנה אחת במוצאי יום הכיפורים רבינו ציווה על הרופא ד"ר מינקס שהיה מחסידיו להישאר לטיש. בהתחלה לא היה מובן מדוע הרבי ציווה עליו להישאר לטיש. לאחר זמן בעת עריכת השולחן, אירעה תאונה מחרידה ר"ל ברחוב שלפני בית-המדרש: רכב דרס ילד קטן. ד"ר מינקס רץ החוצה וטיפל בילד. כך בעז"ה ניצלו חייו. אז הובנו דברי רבינו למפרע.

הרה"ג ר' יחזקאל בסר זצ"ל סיפר: דודי, הרה"ח ר' אברהם קאשיצקי שגר בטריעסט, סיפר לי שלא התקיימו אצלו בניו. אביו, הרה"ח ר' חיים יחיאל, היה רגיל לנסוע לרה"ק רבי אברהם יוסף איגרא מזשילין זצ"ל, שגר בקשאנב. הוא ור' אברהם היו מזכירים את עצמם אצלו, שיושע בבן זכר. פעם אחת כשבא ר' חיים יחיאל לקשאנב להרה"ק מזשילין, הצדיק אמר לו: "יש אצלינו אורח חשוב, הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ. כדאי לך להיכנס אליו". ר' חיים נכנס אליו וביקש שבנו ייושע בבן זכר. הרה"ק שאל אותו: "האם זה חשוב לך?". ר' חיים ענה: "כן, מאוד". (בנו עזב שידוך ור' חיים חשב שבגלל קפידה של הכלה בנו לא זוכה לילדים). אמר לו רבינו: "אם זה נוגע כל כך בחיים שלך, אז תן לי סכום מסוים. הנני מבטיח לך, שיוולד לבנך בן זכר", ונקב בסכום גדול מאוד.

ר' אברהם נבהל כשמע את גובה הסכום. הוא רץ החוצה לחדרו של הרה"ק מזשילין ואמר לו: "הרה"ק מבקש סכום גדול מאוד". הרה"ק מזשילין שאל אותו: "אין לך את הסכום?". אמר לו: "יש לי נכסים בסכום הזה, אבל זה כל רכושי". הרה"ק אמר לו: "אם רצונך שבנך ייושע בבן זכר- תן לו, אבל אני לא יכול לומר לך מה לעשות". ר' אברהם ענה לו: "אם הייתי יודע שזה בטוח במאה אחוזים, הייתי נותן". הרה"ק מזשילין אמר לו: "אם הוא הבטיח, אני ערב". אברהם חזר ר' לרה"ק מקוז'ניץ ואמר לו שהוא מסכים לתת את הסכום, אבל הוא צריך פרק זמן של שלושה חודשים כדי למכור את כל נכסיו. רבינו אמר לו: "**לא, עליך להביא לי את הסכום הזה עד מחר בשעה ארבע**". בלית ברירה ר' אברהם הלך ללוות מידידיו מעות והביא להרה"ק מקוז'ניץ את כל הסכום. באותו לילה הסתלק הרה"ק מקוז'ניץ בבית הרה"ק מזשילין (אז הובן למפרע מדוע רבינו לא יכל לחכות שלושה חודשים). **לאחר תשעה חודשים נולד בן זכר לר' אברהם.**

פעם אחת רבינו והגאון הרב ר' אליעזר מפאקשוניצא זצ"ל (נכד ה'מגיד הקדוש') ישבו בסעודה. אישה בוכה באה וסיפרה שקיבלה מברק שכתוב בו שבתה מקשה לילד. ר' אליעזר אמר לה: "תנו משקה כי מסתמא כבר באה הישועה". רבינו הוציא את השעון מחיקו, הביט בו ואמר: "עדיין לא", והחזיר את השעון לחיקו. כעבור זמן מה הוציא שוב את השעון, הביט בו במשך זמן מסוים ואמר: "ב"ה בתך ילדה בן". מיד לאחר מכן הגיע מברק שכתוב בו כי בתה ילדה בן זכר.

אם ראשונים כמלאכים - הרב המלוב"ן מסעוד יונה אדרעי זצ"ל

הרב מסעוד יונה אדרעי זצ"ל - נולד בכפר טוגאנא שבמרוקו בשנת ה'תרע"ד (1914). נקרא על שם סבו הצדיק ר' מסעוד אשר זכה לגילוי אליהו הנביא. לימים עזב את הכפר ולמד תורה ברבאט ולאחר מכן עבר למראכש, שם קיבל תעודת רבנות שכללה שחיטה, מילה וסופר סת"ם. באותם הימים היה היחיד שהצליח לקבל את ההסמכה בגיל צעיר כל כך.

לאחר שהוסמך שב אל רחמאנה, שם נישא ואף התמנה למוהל ושוחט ואף לימד בישיבת אוצר התורה. זמן קצר לפני שהתחתן אביו נפטר. בשנת ה'תש"ח עבר לקזבלנקה ושם התפרסם ויהודים, ערבים, משכילים ופשוטי העם, חיילים אמריקאים וצרפתים שהיו מוצבים בעיר פנו אליו לקבל ברכה, עצה או קמע וכו'.

בשנת ה'תשי"א (1950) עלה לא"י והתיישב בראש פינה ובשנת ה'תשי"ט (1958) עבר להתגורר ביישוב משמר הים ושימש כרב היישוב. רוב זמנו עודד יהודים אומללים שעלו לארץ הישר מתלאת השואה. **מקובל**. ענותן. גאון בנגלה ובנסתר. **מלומד בנסים**. כתב קמעות. רבים פנו אליו ונושעו והרב לא לקח מהם מאומה. בעל חסד מופלא. קיים את מעשיו בסתר וסיפורים רבים התגלו רק לאחר פטירתו.

ישנן עדויות מופלאות על מספר פעמים שהרב הוציא דיבוק מאנשים. אנשים רבים אשר לא זכו לזרע קודש בר-קיימא פנו אליו ונושעו. חולים אנושים שהרופאים התייאשו מהם פנו לרב - התרפאו באורח פלא ולעיתים שלח בידיהם כסף למחיה ולנסיעות לאחר שנכח כי מצבם קשה ולרחוקים הציע ללון בביתו, זאת למרות שהרב עצמו היה חסר אמצעים והימים ימי הצנע והתלושים. נפטר ב-ט"ז אלול ה'תשכ"ח (1968). חי כ-54 שנים. ציונו בהר-המנוחות שבירושלים.

אביו: ר' מאיר (איש תם וישר, עניו וגומל חסדים. שימש כשליח ציבור). **אמו:** מרת פרחא. **אשתו:** מרת חסיבה (בת ר' סעיד ופרחה דודיה). **מילדיה:** ר' אברהם, מרת שושנה. **מרבתי:** ר' אהרון בוזגלו, ר' חנניה דלויה. **מספריו:** **ישפת אמת** - הצדיק **מראש פינה** - קורות חייו של הצדיק.

צדיק אחד שהיה גר בעכו היה נחשב למוהל מוסמך ובעל שם. לבריתות רבות הוזמן, והיה עושה את מלאכתו נאמנה, במומחיות רבה, ביראת שמיים ובכוונות טהורות ומעולם לא נטל שכר טרחה תמורת המילה. יום אחד חלתה ל"ע בת המוהל ונפלה למשכב. לא הועילו התרופות שנתנו לה והטיפולים הרבים שנעשו בה.

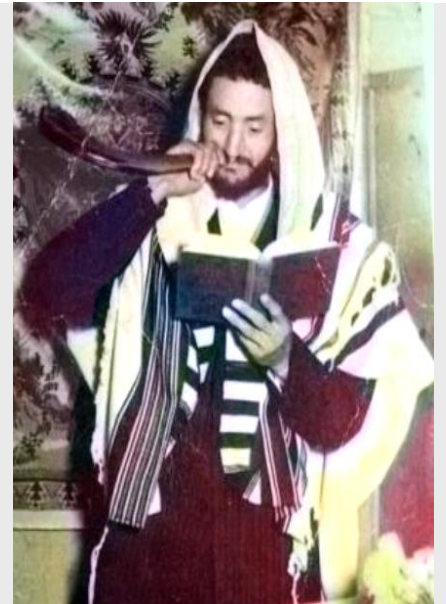
מצבה הידרדר, ונשמתה כמעט יצאה ממנה. כאשר הבחין המוהל במצבה הקשה של בתו האהובה, פרץ בבכי מר, צעק והתחנן לבורא העולם, שיציל את בתו וקרא במר נפשו: "**אני שמזכה את ילדי ישראל הרכים להיכנס בבריתו של אברהם אבינו, תעמוד לי זכותה של מצווה זו, וישלח נא אליי אליהו הנביא להציל את בתי מרדת שחת...**"

ויהי בלילה, רואה המוהל בחלומו, והנה אליהו הנביא לפניו, ולידו יושב רבי מסעוד. אליהו פונה אליו ואומר: "**למה אתה בוכה ומרעיש את כל העולמות? דע לך שרבי מסעוד הנו צדיק וטהור ומזוקק ככסף זך ונקי, לך נא אליו למשמר הים, ועל ידיו תהיה רפואה לבתך!**". לא התמהמה המוהל, קם ונסע למשמר הים, נכנס לחדרו של רבי מסעוד ושפך לפניו את לבו. בירך הצדיק את החולה ברפואה שלמה, וכן עשה לה שני שם. לתדהמת הרופאים ולשמחתם הרבה של בני המשפחה, החלה החולה להתאושש, ומרגע שיצא המוהל מחדרו של הצדיק, מצבה השתפר עד שהחלימה לחלוטין...

לא רק כוחות עליונים עמדו לצדיק כאשר זכה לרפא את חולי עם ישראל. גם שכלו החד, תבונתו הרבה ובקיאותו במכמני הרפואה והמדע סייעו בידו לעזור לכל נזקק ובעל חולי. **רבי מסעוד ידע להבחין בשורש הבעיה של כל מחלה, אף ידע את השתלשלות המחלה ואת שלביה, אך החלק הנסי היה המופלא ביותר. רבי מסעוד ידע, עוד בטרם ניגש אליו החולה, פרטי פרטים עליו ועל מחלתו!**

בהיות הרבנית הצדקת בציונו על התנא הקדוש רשב"י זיע"א ניגשה אליה אחת המתפללות ושאלה: "מה לך, רבנית? פניך חיוורות ונראה שאינך חשה בטוב." "אכן חולה אני" - ענתה הרבנית. "אם כך" - שבה ואמרה האשה - "בקשי מבעלך, שהוא איש צדיק וישר שיברך אותך. אדם בעל כוחות הוא, צדיק וקדוש ומחולל נסים. אני עצמי זכיתי להיוושע על ידו. ומעשה שהיה כך היה: לפני נישואיי באתי אל הרב לבקש את ברכתו. הצדיק בירך אותנו וביקש שנעשה שינוי שם. למרות בקשתו, מטרדת ההכנות לחתונה לא עשינו כדבריו. שנים אחדות היינו נשואים. והנישואים לא עלו יפה. ילדים לא היו לנו, אך ריב ומדון שררו בביתנו תמיד. החלטנו לשוב אל הצדיק ולבקש מחדש את ברכתו. כאשר נכנסנו אל חדרו, הזכיר לנו הרב, שעלינו לשנות את שמנו. הרב לא כעס על שלא קיימנו את דבריו, אלא במאור פנים שב והזכיר לנו לעשות כציוויו. ואכן, מיד לאחר שינוי השם נפקדנו בבנים ב"ה, ועתה אנו חיים באושר ובשלום!"

מספרת פ. קרובת משפחה: הצדיק חזה את עתידי ואמר לי דברים אלו: א. בעלי לעתיד נמצא ברגע זה בים ולא ביבשה. ב. בשעת החופה יהיה דם. ג. יהיו לנו ארבעה ילדים. ואכן, כך היה: א. בעלי היה בלב ים - מלח במקצועו. ב. בשעת החפה, כשהחתן עבר את הכוס, עפו רסיסים מהכוס ופגעו ברגלי ושטף דם ירד ממנה. ג. אכן, יש לנו היום ארבעה ילדים.

זכור לי מעשה נוסף, לפני כשלושים שנה, כשבני היה בן שש שנים, היה בוכה ללא הפוגה, כמו שיגעון בר-מן, עד שפנית אליו. מיד כתב קמע ואמר: "אתם השארתם את הילד בבית לבד, וקרה מה שקרה". **שמנו עליו את הקמע ומיד הבריא.** הקמע עד היום אצלי, ואני שומרת עליו וזכרת בנס שזכות הצדיק עמדה לנו.

אם ראשונים כמלאכים - הרב המלוב"ן מסעוד יונה אדרעי זצ"ל

הרב מסעוד יונה אדרעי זצ"ל - נולד בכפר טוגאנא שבמרקו בשנת ה'תרע"ד (1914). נקרא על שם סבו הצדיק ר' מסעוד אשר זכה לגילוי אליהו הנביא. לימים עזב את הכפר ולמד תורה ברבאט ולאחר מכן עבר למראכש, שם קיבל תעודת רבנות שכללה שחיטה, מילה וסופר סת"ם. באותם הימים היה היחיד שהצליח לקבל את ההסמכה בגיל צעיר כל כך.

לאחר שהוסמך שב אל רחמאנה, שם נישא ואף התמנה למוהל ושוחט ואף לימד בישיבת אוצר התורה. זמן קצר לפני שהתחתן אביו נפטר. בשנת ה'תש"ח עבר לקזבלנקה ושם התפרסם ויהודים, ערבים, משכילים ופשוטי העם, חיילים אמריקאים וצרפתים שהיו מוצבים בעיר פנו אליו לקבל ברכה, עצה או קמע וכו'.

בשנת ה'תשי"א (1950) עלה לא"י והתיישב בראש פינה ובשנת ה'תשי"ט (1958) עבר להתגורר ביישוב משמר הים ושימש כרב היישוב. רוב זמנו עודד יהודים אומללים שעלו לארץ הישר מתלאת השואה. **מקובל**. ענוותן. גאון בנגלה ובנסתר. **מלומד בנאים**. כתב קמעות. רבים פנו אליו ונושעו והרב לא לקח מהם מאומה. בעל חסד מופלא. קיים את מעשיו בסתר וסיפורים רבים התגלו רק לאחר פטירתו.

ישנן עדויות מופלאות על מספר פעמים שהרב הוציא דיבוק מאנשים. אנשים רבים אשר לא זכו לזרע קודש בר-קיימא פנו אליו ונושעו. חולים אנושים שהרופאים התייאשו מהם ופנו לרב- התרפאו באורח פלא ולעיתים שלח בידיהם כסף למחיה ולנסיעות לאחר שנכח כי מצבם קשה ולרחוקים הציע ללון בביתו, זאת למרות שהרב עצמו היה חסר אמצעים והימים ימי הצנע והתלושים. נפטר ב-ט"ז אלול ה'תשכ"ח (1968). חי כ-54 שנים. ציונו בהר-המנוחות שבירושלים.

אביו: ר' מאיר (איש תם וישר, עניו וגומל חסדים. שימש כשליח ציבור). **מרת פרחא**. **אשתו:** מרת חסיבה (בת ר' סעיד ופרחה דוידה). **מילדינו:** ר' אברהם, מרת שושנה. **מרבתינו:** ר' אהרון בוזגלו, ר' חנניה דלויה. **מספריו:** **ישפת אמת** • **הצדיק מראש פינה** - קורות חייו של הצדיק.

תקופה מסוימת רבינו הגיע מדי יום ברגל, מהלך של חצי שעה לביה"כ בעכו, כשהוא לבוש בטלית ומעוטר בתפלין. שבת אחת, נעמד רבי שלום לופס על במת ביה"כ ואמר: "יש יהודי גדול וצדיק בשם רבי מסעוד, שמצב בריאותו נעשה רופף, וכן קשה עליו על הפרנסה וכו', נא לעורר רחמים עליו!". המתפללים תמהו, **מה לו לרבם להזכיר חולה דווקא בשבת? וכי לא היה לו פנאי לעשות זאת קודם השבת?** הוסיף ר' שלום לופס וגילה רז: "**אמש בשנת, בא אליי בחלומי רבי שמעון בר יוחאי זכותו עלינו, ואמר לי: 'הרב של משמר הים חולה, ואתם, לא אכפת לכם?!'**" רושם גדול השאירו הדברים בלב המתפללים, ולמחרת באו כולם לבית רבי מסעוד לבקרו בחוליו.

הרבנית התברכה באמונת חכמים עזה ומושרשת. הרבנית נהגה להדליק נרות לכבודם של צדיקים בימי שני וחמישי, בערב שבת ובמוצאי שבת, בליל ראש חדש ובימי שמחה והילולא ולהבדיל גם בימות מצוקה וצער. הרבנית זכתה לגילויים נפלאים. לילה אחד חלמה ובחלומה נגלה לפני רבי מאיר בעל הנס, נכנס לבית ונעמד מול הנרות שהדליקה לכבודם על הצדיקים. ברכה אותו הרבנית ושאלה אותו: "מדוע כועס רבי מאיר?" השיב לה התנא: "**בעלך עבר על יד ביתי ולא נכנס אלי**". למחרת בבוקר, כששב רבי מסעוד מבית הכנסת שאלה אותו: "האם עברת ליד ציונו על התנא רבי מאיר בטבריה ולא נכנסת?". שאל אותה הצדיק בתימהון: "מי אמר לך זאת?". סיפרה הרבנית על חלומה. חייך הצדיק ואמר לה: "**נכון, עברתי ליד ציונו של התנא ולא עלה בידי להיכנס ולהתפלל שם!**"

הרב פעם אחת הזמין חשמלאי עקב קצרי שחזר ונשנה. כאשר הגיע בעל המקצועי התקבל בצורה יוצאת מן הכלל, כאחד האורחים החשובים וכן הוגש לו כיבוד לאחר התיקון, שארץ לא יותר מחמש דקות, הוציא הרב מכיסו סכום גדול ומסר לחשמלאי. לפני כן שאל הרב את החשמלאי כמה הוא דורש, אך הוא סירב לנקוב מחיר. מכיוון שכיבד את הרב. **הסכום שנתן לו הרב היה מתאים לעבודה של שעתיים שלמות לפחות.** הלה לא רצה לקבל, אך הרב הפציר בו כהרגלו, כמו בעת שנתן למישהו צדקה, **ולאחר מכן יצא הרב ללוותו עד לתחנת האוטובוס כ-5 דקות ברגל, כשהוא מרעיף עליו ברכות.** כשחזר הרב לבית, חזר ונהיה שוב קצר, אך הרב לא התרגש ולא הסכים לקרוא שוב לאותו חשמלאי, כדי שלא יתבייש!

אל ביתו של הרב הגיעו אנשים במצוקה. כאשר נשאלו כיצד ידעו על הצדיק, השיבו, **שבחלום הלילה נמסרו להם שמו וכתובתו. אחדים סיפרו בהתרגשות, שחלמו שרשב"י הקדוש הוא שמסר להם בחלום את שמו של הצדיק.** סיפרה הרבנית, שכאשר אחיה ר' חביב זצ"ל התארח במשמר הים, וחילק הזמנות לחתונת בנו משה הי"ו, נכנסה אל הבית אשה אומללה וביקשה לראות את פני הרב. מראה האשה היה דוחה ביותר וקשה מאוד היה להביט בפניה, שהיו עקמות ומעוותות לחלוטין. אך בראות האשה האמללה את החיבה ואת החום שבהם התקבלה בבית הרב, וסיפרה לבני הבית כיצד הגיעה הלום. בקריית-אתא פגשה האשה במכרה, אשר סיפרה לה שבעלה סבל סגל נורא ברגליו וכל התרופות שנטל כדי להקחות את הכאבים לא עזרו לו. עד אשר הגיע האיש אל ביתו של הצדיק והתרפא לחלוטין. "אני מציעה לך", המשיכה המכרה, "לגשת אל רבי מסעוד, אולי יוכל להושיעך". אך לצערי, המשיכה האשה הזרה בסיפורה, נודע לי, שהרב עזב את ראש-פינה, ולא ידעתי להיכן עבר. יום אחד הלכתי אל מערת הקבורה של אליהו הנביא בחיפה. פרצתי על ציונו בבכי קורע לב וביקשתי את עזרתו בחוליי הנורא. עייפותי גברה, ותרדמה נפלה עליי. בחלומי שמעתי קול: "**לכי לר' מסעוד, והוא ירפא אותך. הוא**

גַּר בַּמִּשְׁמֵר הַיּוֹם מִסְפָּר 4". הַתְּעוֹרֵרֵי בְּבִהֲלָה, וְהַכְּתוּבֹת הַיִּיתָה חֲרוּתָהּ בְּמוֹחֵי בְּבִהֲרוּת. מִיֵּד קִמְתִּי וּבִאתִי לְכֹאֵן...". נִרְגָּשִׁים וְנִפְעָמִים הַכְּנִיסוּ בְּנֵי הַבַּיִת אֶת הָאִשָּׁה הַחֹלָה אֶל חֲדָרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, וְהוּא כָּתַב לָהּ קִמְעוֹת וּבִרְךָ אוֹתָהּ בְּרִפּוּאָה שְׁלֵמָה. וְהִנֵּה, לֹא יֵאֱמָר כִּי יוֹסֵפֶר, כְּעִבּוֹר חוֹדֵשׁ שֶׁבָּה הָאִשָּׁה לְהוֹדוֹת לַצַּדִּיק, וְהִנֵּה פָּנֵיהּ הִבְרִיאוּ לְחֻלוּטִין וְנִרְאוּ לְלֹא דוֹפֵי.

אִם רֵאשׁוֹנִים כְּמִלְאָכִים - הָרֵב הַמְּלֻבֵן מְסַעוֹד יוֹנָה אֲדָרְעִי זצ"ל

הַרְבֵּי מְסַעוֹד יוֹנָה אֲדָרְעִי זצ"ל - נִוֹלַד בְּכֶפֶר טוֹגָאנָא שְׁבַמְרוֹקוּ בְּשַׁנַּת ה'תרע"ד (1914). נִקְרָא עַל שֵׁם סֹבּוֹ הַצַּדִּיק ר' מְסַעוֹד אֲשֶׁר זָכָה לְגִילּוֹי אֱלֹהֵיהּ הַנְּבִיא. לַיָּמִים עָזַב אֶת הַכֶּפֶר וְלָמַד תּוֹרָה בְּרַבֵּאֵט וְלֵאחֵר מִכֵּן עָבַר לְמֵרֵאכֶשׁ, שֶׁם קִיבַל תְּעוּדַת רַבְּנוֹת שְׁכֵלָה שְׁחִיטָה, מִיֵּלָה וְסוֹפֵר סת"ם. בְּאוֹתָם הַיָּמִים הָיָה הַיְחִיד שֶׁהַצְּלִיחַ לְקַבֵּל אֶת הַהִסְמָכָה בְּגִיל צַעִיר כֹּל כֵּךְ.

לְאַחַר שֶׁהוֹסֵמֵךְ שָׁב אֶל רַחֲמָאנָה, שֶׁם נִישָׂא וְאָף הַתְּמַנָּה לְמוֹהֵל וְשׁוֹחֵט וְאָף לְיָמֵד בִּישִׁיבַת אוֹצֵר הַתּוֹרָה. זְמַן קֶצֶר לִפְנֵי שֶׁהַתְּחַתֵּן אָבִיו נִפְטָר. בְּשַׁנַּת ה'תש"ח עָבַר לְקַזְּבֵּלנָקָה וְשֵׁם הַתְּפָרֶסֶם וְיְהוּדִים, עֵרֵבִים, מְשִׁכִּילִים וְפְשׁוּטֵי הָעָם, חִיילִים אֲמֵרִיקָאִים וְצִרְפֵּתִים שֶׁהָיוּ מוֹצִיבִים בְּעִיר פְּנוֹ אֱלֹוֹי לְקַבֵּל בְּרָכָה, עֲצָה אוֹ קִמְעָה וְכו'.

בְּשַׁנַּת ה'תשי"א (1950) עָלָה לְא"י וְהִתְיַשֵּׁב בְּרֵאשׁ פִּינָה וּבְשַׁנַּת ה'תשי"ט (1958) עָבַר לְהַתְּגוֹרֵר בִּישׁוּב מְשִׁמֵר הַיָּם וְשִׁמְשׁ כֶּרֶב הַיִּישׁוּב. רוֹב זְמָנוֹ עוֹדֵד יְהוּדִים אוֹמְלִילִים שְׁעָלוּ לְאַרְץ הַיִּשְׂרָאֵל מִתְּלַאֲת הַשׁוּאָה. **מְקוּבֵּל**. עֲנוּתָן. גֵּאוֹן בְּנִגְלָה וּבִנְסִתָּר. **מְלֻמֵּד בְּנִסִּים**. כָּתַב קִמְעוֹת. רַבִּים פְּנוּ אֵלָיו וְנוֹשְׁעוֹ וְהָרֵב לֹא לְקַח מֵהֶם מְאוּמָה. בְּעַל חֶסֶד מוֹפְלָא. קִיִּים אֶת מַעֲשָׂיו בְּסִתֵּר וְסִיפּוּרִים רַבִּים הַתְּגַלּוּ רַק לְאַחַר פְּטִירָתוֹ.

יִשְׁנֵן עֲדוּיוֹת מוֹפְלָאוֹת עַל מְסַפֵּר פְּעָמִים שֶׁהָרֵב הוֹצִיא דִּיבּוּק מְאַנְשִׁים. אֲנָשִׁים רַבִּים אֲשֶׁר לֹא זָכוּ לְזֶרַע קוֹדֵשׁ בְּרִי-קִיִּימָא פְּנוּ אֵלָיו וְנוֹשְׁעוֹ. חוֹלִים אֲנוֹשִׁים שֶׁהָרֹפְאִים הִתְיַאֲשׁוּ מֵהֶם וּפְנוּ לְרַב- הַתְּרַפָּאוֹ בְּאוֹרֵחַ פְּלֹא וְלַעִיִּתִים שֶׁלַח בִּידֵיהֶם כֹּסֶף לְמַחִיה וְלִנְסִיעוֹת לְאַחַר שֶׁנִּכְחַח כִּי מִצְבֵּם קֶשֶׁה וְלִרְחוּקִים הִצִּיעַ לָלוֹן בְּבֵיתוֹ, זֹאת לְמִרְוֹת שֶׁהָרֵב עֲצָמוֹ הָיָה חֶסֶר אֲמֻצָּעִים וְהַיָּמִים יָמֵי הַצָּנַע וְהַתְּלוּשִׁים. נִפְטָר ב-ט"ז אֱלוּל ה'תשכ"ח (1968). חֵי כ-54 שָׁנִים. צִוּוּנוֹ בְּהַר-הַמְּנוּחוֹת שְׁבִירוּשָׁלַיִם.

אָבִיו: ר' מֵאִיר (אִישׁ תָּם וְיֹשֵׁר, עֲנִי וְגוֹמֵל חֲסִדִּים. שִׁמְשׁ כְּשִׁלַּח צִיבּוֹר). **אִמּוֹ:** מֵרַת פְּרַחָה. **אֲשֵׁתוֹ:** מֵרַת חֲסִיבָה (בַּת ר' סַעִיד וּפְרַחָה דוּיָה). **מִילְדִינֵי:** ר' אֲבֵרָהָם, מֵרַת שׁוֹשְׁנָה. **מְרַבּוֹתֵיו:** ר' אֶהֱרֹון בּוּזְגָלוֹ, ר' חֲנַנְיָה דְלוּיָה. **מְסַפְרָיו:** **יִשְׁפֵּת אִמַּת יְהוֹצִיָּק מְרֵאשׁ פִּינָה** - קוֹרוֹת חַיִּיו שֶׁל הַצַּדִּיק.

לְעוֹמֵת חוֹלִים אֱלוּ, שְׁבִאוּ אֶל הַצַּדִּיק בְּאִמּוֹנָה תְּמִימָה, הַיִּיתָה אִישָׁה אַחַת, שְׂרֵאֲתָה אֶת הַחוֹלִים הַרְבִּים הַבָּאִים אֶל הַצַּדִּיק, לְעוֹגַת לֵהֵם וּמְלַגְלָת, עַל כֵּךְ שֶׁהֵם נוֹתְנִים מִבְּטַחֵם בְּצַדִּיק וְלֹא בְּתֵרּוּפוֹת. לַיָּמִים עָבְרָה הָאִישָׁה לְהַתְּגוֹרֵר בְּשִׁכְנוֹת עִם אִמּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק. יוֹם אֶחָד חֲשָׂה בְּרַע. כֹּאבֵי רֵאשׁ עֲזִים תְּקַפּוּ אוֹתָהּ. הָיָה פְּנֵתָה לְרֹפְאִים אֲךָ לְלֹא הוֹעִיל. פְּנֵתָה הָאִישָׁה אֶל אִימּוֹ שֶׁל הָרֵב, שֶׁהִיִּיתָה יְדוּעָה כְּמֵרַפָּאָה בְּצַמְחִים, אֲךָ הָאֵם שִׁלְחָה אוֹתָהּ אֶל בְּנֵה הַצַּדִּיק. בָּאָה הָאִישָׁה אֶל רֵאשׁ פִּינָה, כְּשֶׁהָיָה מְלַאֲת בּוֹשָׁה וְחֲרֻטָּה, עַל שְׁלַעְגָה לַצַּדִּיק מְלַפְנִים. אֲךָ רַבִּי מְסַעוֹד קִיבַל אוֹתָהּ בְּסִבֵּר פְּנִים יְפוֹת, וּמִצְדָּקְתוֹ וְעֲנוּתוֹתָיו לֹא זָכַר לָהּ אֶת מַעֲשֵׂיהָ וּבִירַךְ אוֹתָהּ לְרִפּוּאָה שְׁלִימָה. וְאֲכַן, יָמִים אַחֲדִים לְאַחַר בִּיקוּר בְּבֵית הָרֵב, חִלְפוּ כֹל מְכֹאֹבֵיהּ שֶׁל הָאִישָׁה.

לְאַחַר מְסַפֵּר שָׁנִים אִירַע אֶסוֹן נוֹסֵף בְּבֵיתָהּ שֶׁל הָאִשָּׁה. **פִּינָה שֶׁל הַבַּת הַתְּעַקְמוֹ וְהַתְּעוּוֹתוֹ לְחֻלוּטִין ל"ע**. לְקַחָה הָאִישָׁה אֶת בַּתָּהּ לְטִיפּוּלִים שׁוֹנִים, אֲךָ מְאוּמָה לֹא עָזַר. הַחֲלִיטָה הָאִישָׁה לְהַבִּיא אֶת בַּתָּהּ הָאוֹמְלֵלָה לַצַּדִּיק. אוֹלֵי גַם אוֹתָהּ יוֹשִׁיעַ. הַתְּבוּנָה הָרֵב בְּבַת וְאִמָּה: **"בַּתְּךָ שִׁיחָקָה בְּמִקּוֹם טוֹמָאָה וְהַבְּהִילוּהָ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם. וְזוֹ הַסִּיבָה שֶׁהַתְּעוּוֹתָהּ".** וּמִיֵּד כָּתַב לָהּ קִמְעָה. כְּשִׁסִּיִּים אֶת כְּתִיבַתָּהּ, אִמָּר לָאֵם: **"בְּעִיצוּמָה שֶׁל מְלַאכְתָּ כְּתִיבַת הַקִּמְעָה רֵאִיתִי אֶת רַבִּי רַפָּאֵל אֲלֵנְקוּוֹה. לִכֵּן הַדְּלִיקִי מַעֲתָה וְאֵילֶךְ נָר לְנִשְׁמַת ר' רַפָּאֵל".** מִסֵּר הַצַּדִּיק אֶת הַקִּמְעָה לְבַתָּהּ, וְהָיָה נִרְפָּאָה לְחֻלוּטִין בְּתוֹךְ מְסַפֵּר יָמִים.

אֶחָד מְשִׁכְנֵי שֶׁל הַצַּדִּיק, אֲבֵרָהָם שְׁמוֹ, סִפֵּר פְּעַם אַחַת מְנַפְלָאוֹתָיו שֶׁל הַצַּדִּיק וְהוֹסִיף וְאָמַר: "לּוּלֵי רֵאִיתִי אֶת הַדְּבָרִים בְּעֵינַי- לֹא הַיִּיתָה מְאִמִּין". וְעַמְשָׂה שֶׁהָיָה כֵּךְ הָיָה. אוֹתוֹ אִישׁ הַתְּלוּוָה פְּעַם אֶל הַצַּדִּיק, כְּשֶׁהִלְכוּ לְעַכּוֹ לְצוֹרֵךְ סִידוֹר עֲנִיִּין מְסוּיִם. לְפַתַּע, רָאוּ הַתְּקַהֲלוֹת גְּדוּלָה, וְהִנֵּה הַבְּחִינוֹ שְׁבַמְרִכְז הַהַתְּקַהֲלוֹת שׁוֹכֵב אִישׁ מִתְּפַתֵּל מְכֹאֲבִים עֲזִים. נִיגַשׁ אֵלָיו הַצַּדִּיק בְּמוֹחֲחִוּוֹת, וּמִיֵּד כְּשֶׁהִצִּיץ בְּפָנָיו, נִיכַר הָיָה, שֶׁהוּא מְבַחֵין בְּמַהוּתָהּ שֶׁל הַבְּעִיָּה. **חִישׁ פִּתַּח אֶת כְּפַתּוֹרֵי חוֹלְצָתוֹ שֶׁל הָאִישׁ, צִיִּיר בְּעַט עֵיגוּל קָטָן עַל בְּטֵנוֹ, בְּמִקּוֹם הַכָּאֵב, וְחִילַק אֶת הַעֵיגוּל לְמִסְפָּר חֲלָקִים. עַל כֹּל חֲלָק רֵשֵׁם מִיֵּלָה אוֹ שְׁתֵּים וְסָגַר אֶת הַחוֹלְצָה. בְּרַךְ בְּקוֹל "רִפּוּאָה שְׁלֵמָה" וְהַמְּשִׁיךְ בְּדִרְכּוֹ. לֹא חִלְפוּ דְקוֹת אַחֲדוֹת וְהָאִישׁ קָם מִמְּקוֹמוֹ, כֹּאִילוֹ לֹא אִרַע דְּבַר. כֹּל כֹּאֲבָיו נִעְלָמוּ כֹּלָא הָיוּ. בִּיקַשׁ הָאִישׁ לְהוֹדוֹת לְמִיטִיבּוֹ, אֲךָ הָרֵב כָּבַר הַמְּשִׁיךְ בְּדִרְכּוֹ...**

מַעֲשֵׂה בְּאֵדָם בְּשֵׁם זְקוּב מְקַרִּיִּיתִים, שֶׁחֲלָה בְּשִׁתּוֹק רַח"ל. רָגְלוּ וִידוּ הָיוּ כְּמַתּוֹת, וּפְנֵי הָיָה עֵקוּם וּמַעוּוֹת. הָלָה שָׁכַב בְּבֵית הַחוֹלִים בְּרַעֲנָנָה בְּמִשְׁךְ 8 חוֹדְשִׁים ל"ע. הַזְּרִיקוֹת, הַתְּרַפּוֹת וְכֹל הַטִּיפּוּלִים לְמִינֵיהֶם לֹא הוֹעִילוּ מְאוּמָה. וּבִינְתִיִּים, אֲשֵׁתוֹ הַמְּסוּרָה, אֲסַתָּר, הַתְּרוֹצְצָה בְּכֹל מִינֵי מְקוֹמוֹת אוֹלֵי תְּשִׁמַּע עַל רֹפֵא אוֹ מְשִׁהוּ שִׁיכּוֹל לְעַזּוֹר, עַד שֶׁלְּבִסּוֹף הִגִּיעָה לְבֵית הַצַּדִּיק רַבִּי מְסַעוֹד. הַצַּדִּיק מְסַר לָהּ לְתַת לְבַעֲלָהּ תְּרַפּוֹת, וּמִיֵּד עִם הַטִּפּוּלִים הַחֲלוּ לְהַרְגִישׁ שְׁנוּיִים, מִיּוֹדְעָנוּ הַמְּשִׁיךְ בְּתֵרּוּפוֹת, שֶׁהָרֵב נָתַן לוֹ וְתוֹךְ 6 שְׁבוּעוֹת נִתְרַפָּא לְגַמְרִי!

אִישָׁה הַמְּתַגּוֹרֵרֵת בְּחִיפָה הַיִּיתָה עֲקָרָה שָׁנִים רַבּוֹת וְלֹא זָכָתָה לְפָרִי בְטָן. הָיָה נִסְתָּה לְשֹׂאֵל בְּעַצַּת הַרֹפְאִים, אֲךָ כֹּל הַטִּיפּוּלִים וְכֹל הַתְּרַפּוֹת שֶׁנָּתְנוּ לָהּ, לֹא סִייעוּ בִּידָהּ. הַחֲלִיטָה הָאִישָׁה לְנוֹסוֹעַ לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי מְסַעוֹד, וְשֶׁם בְּכִיָּיָה רַבָּה סַחָה לְרַב עַל צִרְתָּהּ. נִיחַם אוֹתָהּ הָרֵב וְכָתַב לָהּ קִמְעָה, וּבְתוֹךְ חוֹדֵשׁ יָמִים הִרְתָּהּ, לְתַדְהַמַּת הַרֹפְאִים, וְיִלְדָה כְּעִבּוֹר תְּשַׁע חוֹדְשִׁים בֵּן בְּשַׁעָה טוֹבָה וּמְצַלַּחַת.

אישה אחת הייתה משלימה את הריונה, אך כאשר הגיע שעת הלידה, היו העוברים נולדים ללא רוח חיים ר"ל. מספר פעמים נשנה הדבר עד שהאישה קצה בחייה מרוב יגונה וסבלה. נסעה האישה אל ביתו של הרב וביקשה את ברכתו. נתן לה הצדיק תיקון, ומקץ שנה שבה האשה. שמחה ומאושרת ובזרועותיה זוג תאומים.

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יהודה ליווא המהר"ל מפראג

הגאון הרב יהודה ליווא זצ"ל הידוע בכינויו **המהר"ל מפראג**: נולד בשנת ה'תר"פ (1520) בפוזנא שבפולין לאחר שמשפחתו היגרה מאשכנז. היה הצעיר במשפחה של ארבעה בנים. כשגדל נסע ללמוד בישיבות בפולין. בשנת ה'שי"ג (1553) התמנה כאב בית דין בניקלשבורג וכתב את הרבנות ועבר להתגורר בפראג ללא כל תפקיד רבני. בשנת ה'שמ"ג (1583) עבר רבינו לפוזנא וכיהן בה כרב ארבע שנים. בשנת ה'שמ"ח (1588) חזר לפראג ועל אף שלא היה בעל תואר רשמי, נחשב למנהיגם של יהודי פראג. בשנת ה'שנ"ב (1952) שב לפוזנא ובה כיהן כרבה של פולין. בשנת ה'שנ"ט (1597) חזר לפראג כאב"ד ורבה של פראג. מגדולי ההוגים בישראל. עסק גם בקבלה ובצירופי שמות. סיפור הגולם המונח בביהכ"נ הישן בפראג, מיוחס לו. נפטר ב-י"ח אלול ה'שס"ט (1609). חי כ-89 שנים. ציונו בפראג.

אביו: ר' בצלאל מוורמייזא. אשתו: מרת פרל (בת ר' שמואל שמעלקא רייך). **מתלמידיו**: הגאונים ר' יום טוב ליפמן הלר (תוספת יום טוב), ר' דוד גנז, ר' אליהו לואנץ, ר' שלמה אפרים מלונטשיץ (מח"ס כלי יקר). **ילדיו**: בן אחד ושש בנות. בנו, הגאון ר' בצלאל (חברו של הרמ"א והם למדו יחד אצל ר' שלום שכנא הרב בלובלין). **מחתיניו**: הגאון ר' יצחק כ"ץ (היה נשוי לשתי בנותיו. בתחילה למרת לאה ולאחר שנפטרה נישא למרת פייגלה. שימש כאב"ד בניקלשבורג). **מספריו**: **יגור אריה** - פירוש על רש"י **יגבורות ה'** - פירוש על הגדה **ידרוש לשבת שובה ידרך חיים** - על פרקי אבות **ידרוש לשבת הגדול ידרוש על תורה ועבודה יפסק על עגונה ינתיבות עולם** - מוסר ומידות **יבאר הגולה** - אגדות התלמוד **ינצח ישראל** - גלות וגאולה **יתפארת ישראל** - מעלת התורה **יאור חדש** - מעלת התורה **ינר מצווה** - על חנוכה.

אימו, שהיתה מעוברת עם המהר"ל נעשה לה נס כאשר עגלון גוי שראה אותה **החליט לרמוס אותה ואת עובריה**. הוא החל ברכיבה מטורפת לעברה. לרוע מזלה, השביל היה צר. היא נלחצה לעבר אחד הקירות כאשר פניה מופנות לקיר. **נעשה לה נס ונוצר כמין שקע בקיר** ויכלה להצמד לקיר כאשר ביטנה בתוך השקע. עד היום ניתן לראות את הקיר עם השקע.

באותה תקופה, הגויים היו מעלילים על היהודים שמכינים מצה שמורה בפסח עם דם נוצרי. עלילות המוכרות גם כיום בשם 'עלילת דם'. מטרת הגויים היתה לפרוע ביהודים פרעות. לשדוד את כספם, להתנכל ולהורגם. הם ניסו שוב ושוב להעליל על היהודים. אם באמצעות לקיחת גווית גוי, והשלכתו בחצרו של רב היהודים והכנסת בקבוקים המכילים את דם ההרוג בתוך בית-הכנסת ואם בשיטות אחרות מגוונות.

לידתו של המהר"ל מפראג הצילה את הקהילה מעלילת דם. אמו, היתה מעוברת. והנה, בלילה הסדר, חשה אמו בצירים. מיד רצו כל בני הבית **בכדי לקרוא למיילדת**. תוך כדי מרוצתם, הבחינו בהם שני גויים אשר רצו להשליך לביתו של אביו, גווית גוי ולהעליל כי יד היהודים היתה במעל.

כשראו קבוצת יהודים הרצה לעברם, חששו כי הבחינו בהם. ולכן הם החלו לרוץ לכיוון השני. בני הבית רצו לכיוון המיילדת. והגויים, בורחים מהם. לאחר ששני הגויים הגיעו לפינת הרחוב, לפתע, שני שוטרים הבחינו במרוצתם וצויו עליהם לעצור. לאחר שנעצרו, נשאלו: "מה יש באמתחתכם?" **בירור קצר העלה כי בתוך חזיר שחוט הוכנס גווית נער שמת אך לפני מספר ימים**. למחרת, כשהתגלה מעשה הנס הגדול בזכות אותו עולל, הכתירו אותו ואמרו שהוא יציל את היהודים מן הפרעות של הגויים.

כשגדל המהר"ל, הבין כי בדרך טבע לא יוכלו לגבור על עלילות הדם. כומר אכזרי בשם טדאוס היה ידוע בשנאתו העזה כלפי היהודים ועלילות הדם הם פרי מעללו. לפיכך, עשה תענית חלום. התשובה היתה כי **עליו ליצור גולם והוא שיושיע את עם ישראל**. והנה, בלילה אחד. קרא הוא ולעוד שני תלמידיו. הם הלכו לתוך מעבה היער. שם צר הרב צורת גולם מן האדמה והחל מקיפו מספר פעמים.

המעשה נשנה שוב ושוב כאשר בכל פעם תלמיד אחר היה מקיף את הגולם **ובשימוש בקבלה מעשית החל הגולם להעלות קרום וגידיים**. בסיום התהליך, הגולם קם על רגליו כאחד האדם. צורתו הטילה חשש בקרב העיירה, הוא היה ענק, צורתו מוזרה, ולא שוחח כלל. ובאמת, הגולם הציל לא אחת את עם ישראל מעלילות דם.

בתקופת המהר"ל התעורר באזורו גל של עלילות דם כנגד היהודים, שהעמיד אותם בפני סכנת גירוש. המהר"ל התייצב מול גל זה והתווכח עם כמרים על שקריות ההאשמות. **על פי הספר נפלאות המהר"ל**, נערך ויכוח בכתב עם ארבע מאות כמרים. בסופו של דבר קיבל הקיסר את דעתו, ושלל את הטענה שיהודים מכינים את מצות הפסח שלהם מדם אנושי.

לאחר המעשה בו הכומר טדאוס הרשע ניסה להעליל עלילת דם ונתפס בשיקרו הודות ליוסלי הגולם (הכומר לקח נער גוי ושילם לאמו במיטב כספו. לאחר מכן שחט את הגוי והטמינו. לאחר מכן שילם לגוי שיעליל שראה את הרב חוטף את הנער ושוחטו. הרב נלקח למאסר אולם הוא הספיק לשלוח את הגולם לחפש את הגוויה ולהחביאה במקום אחר. הכומר היה הראשון בצוות החיפוש למציאת הגוויה, אולם בהגיעו למקום הטמנת הגוויה נכונה לו הפתעה, הגוויה נעלמה. כאשר החלה החקירה והתגלו סתירות, **העד נשבר והודה כי יד הכומר היתה במעל והכומר שיחד אותו בשלמונים רבים לצורך מתן העדות**. ובסיכומו של עניין, נגזר על הכומר המתועב גזר (דין מוות). לאחר מכן, היה רווחה לעם ישראל.

לאחר מכן, המהר"ל ביטל את הגולם מחיותו. לפי המסופר נותרו שרידי גופו מונחים בעליית הגג של בית הכנסת עד ימינו. ואף אחד לא יכול לעלות לעלייה ולא להנזק. ביטולו של הגולם נעשה באופן הבא: על מצחו של הגולם היו חקוקות האותיות "אמת", וביטול חיותו בוצעה על ידי הוצאת האות א' (שהוא אלופו של עולם- הכוונה לקב"ה הנותן חיות) וכך שהכתוב הפך ל"מת".

אם ראשונים כמלאכים- הרב עבדאללה (עובדיה) סומך זצ"ל

הרב עבדאללה (עובדיה) סומך זצ"ל הידוע בכינויו "אסתאי" שפירושו "ראש החכמים": נולד בבגדד שבעירק בשנת ה'תקע"ד (1813). **מגדולי חכמי בבל**. כשהיה בן עשרים שנים בלבד, קיבץ סביבו קבוצה של אברכים והחל ללמדם בעצמו ש"ס ופוסקים, כאשר הוא דואג לכל מחסורם ופרנסתם על חשבונם. תוך זמן קצר, מספר תלמידי הישיבה עלה והגיע למאות. כאן בא לעזרתו ר' יחזקאל מנשה שהיה מעשירי בגדד ועזר לרב להקים את בית המדרש "אבו מנשה" ואח"כ את הישיבה "מדרש בית זלכה".

כעשרים שנה לאחר יסוד הישיבה נמנו בה שלושים ראשי ישיבות שכל אחד מהם עמד בראש ישיבה קטנה, ומעל כולם הגאון ר' עבדללה. שמם הטוב של הישיבות הגיעו לכל הארצות, וממקומות רחוקים כגון: הודו, כורדיסטאן ופרס שלחו את בניהם ללמוד בבית-המדרש עד שמלאו את כרסם בש"ס ופוסקים. ביתו של הרב היה פתוח לכולם, האיר פנים. עסק בצדקה ובתמיכה בעניים. תיקן תקנות רבות. והיה מוחזק גם בעיני התושבים המוסלמים כאיש אלוקים קדוש ונורא.

רב, מחבר וראש ישיבה. הפוסק החשוב ביותר בזמנו בבבל. עסק בתורה והקדיש את כל עתותיו להרבצת תורה. נפטר בליל שבת קודש י"ז באלול בשנת ה'תרמ"ז (1889), חי כ-76 שנים.

אביו: ר' אברהם (מרבני העדה). זכה שתורה וגדולה התאחדו על שולחנו וזכה לעושר רב. מכספו פיזר לאביונים ותמך במיוחד בתלמידי חכמים. שישה בנים ושמונה בנות נולדו לו, ונדעו במעשיהם הטובים כרודפי צדקה וחסד, **אולם המיוחד מכל בניו היה הבן ר' עבדאללה (רבנו):** ר' יעקב בר יוסף הרופא (מגדולי הדיינים בבגדד). **מתלמידיו:** הגאונים ר' אליהו מני (רבה של חברון), ר' יוסף חיים (בן-איש-חי). ר' יהודה פתיה. ר' נסים הלוי. ר' יחזקאל מוצפי. ר' ששון הלוי. ר' אלישע דנגור. ר' אברהם הלל. ר' עזרא דנגור. ר' שמעון אגסי. ר' יעקב חיים סופר. ועוד גאוני עולם. **מספריו:** **יזבחי צדק**- שו"ע יורה דעה **יקיבוץ חכמים** **יעץ השדה** **יחזון למועד** ועוד רבים

באחד המקרים יהודי התאסלם ולאחר מכן העליל עלילת שווא על יהודי אחר ותבע אותו למשפט. היהודי נשבע ויצא זכאי בדינו וזאת משום שידעו השופטים כי אצל היהודים אין דבר חמור יותר משבועת שקר. בראות המומר זאת, חמתו בערה בו והוא הלך למושל המוסלמי ואמר: "דע לך, אדוני המושל. **אין כל ערך לשבועתיהם של היהודים, שכן ביום המקודש ביותר שהוא יום הכיפורים, הם מבטלים את כל השבועות שישבעו**", וכדי להוכיח את צדקתו, פתח את המחזור בתפילת "כל נדרי".

כיוון ששמע המושל כך, ציווה להביא לפניו את רבם של היהודים כדי שייתן הסבר לכך. לצורך זאת, נשלחו שלושה שוטרים בפקודת המושל. הם הגיעו לבית-המדרש "בית זלכה" ופנו בשאלה לאחד התלמידים: "היכן יושב הרב?". התלמיד הצביע על אחד החדרים בו ישב ר' עבדללה סומך עם תלמידיו ולימדם. שלושת השוטרים עמדו בפתח החדר, אולם מראהו של הרב הבהיקו כאור הרקיע. **השוטרים לא ההינו לגשת אל הרב ולבסוף שבו על עקבותם כעומת שבאו.** הם ניגשו למושל ואמרו לו כי **רב היהודים אינו ילוד אשה והוא מלאך**, ואין הם יכולים להביאו. המושל נזף בהם קשות ושלח שלושה שוטרים אחרים להביא את הרב.

שלושת השוטרים האחרים אף הם לא העיזו להכנס אל הרב. הם כתבו על פתק כי המושל מבקש ממנו להתייצב לפניו ושלחו את הפתק באמצעות אחד התלמידים. הרב יצא מבית-המדרש לכיוון ביתו של המושל. בראותם זאת, כל חכמי הישיבה התלוו לרב. וכל מקום בו הרב עבר, הצטרפו יהודים רבים. עד מהרה השתרחה אחרי הרב שיירה רבת משתתפים של אלפי אנשים. **כאשר המושל הציץ מחלונו, הוא נדהם לראות את כל הצועדים אחרי רבם, ולמראה קלסתרו של הרב, רעד וחלחלה אחזו בו.**

כשנכנס הרב אל המושל, המושל התנצל בפניו על שהטריחו לגשת אליו. בנוסף, התבייש לשאול את הרב ובמקום זאת פנה לאחד התלמידים וביקש ממנו להסביר לו את פשר התפילה ביום הכיפורים. התלמיד הסביר בטוב טעם כי הביטול יכול לחול רק על שבועה בשגגה וגם לא על ענייני ממונות בין אדם לחברו. **מאותו יום הפך המושל למעריצו הגדול של ר' עבדאללה.**

בשנת ה'תרמ"ז (1889) פרצה מגפה הגורמת לאדם להקיא על לצאת נשמתו. מגפה זו לא פסחה על ר' עבדללה סומך ובליל שבת קודש י"ח באלול הרב השיב את נשמתו לבראו. מאחר והמגפה עוד השתוללה, נאסר ע"י הממשלה לקבור את הרב ליד קברות אבותיו. יחד עם זאת, המושל התיר לקבורו בחצר "הושוע כהן גדול" (במקום זה היה גם ציונו של הרב יעקב הרופא, רבו המובהק של ר' עבדאללה) ואף נתן רישיון בכתב על כך. כל יהודי בגדד ליוו את רבם בדרכו האחרונה כשהם ממררים בבכי רב.

לפתע, הופיעה קבוצת מוסלמים כשבראשם מנהיגם צורר היהודים בשם "זיבג" שהיה המוכתר של המחוז ודרשו מן היהודים להסתלק מן המקום. גם כשהראו את הרשיון המיוחד שקיבלו מאת המושל, לא נרגעו המוסלמים והחלו מכים את היהודים עד זוב דם. בינתיים, טיפסו שישה יהודים אמיצי לב מעל החומה הגבוהה שהקימה את חצר "הושוע כהן גדול" וקברו את רבם. המוכתר "זיבג" הפיץ עלילת רשע בה טען כי היהודים היכו את המוסלמים וחיללו את דתם. המושל, שהוא בעצמו נתן את הרשיון לקבור את הרב, התכחש בראותו את כל המהומה ואף הגדיל לעשות וציווה לאסור את ראשי הקהל. ההמון המוסלמי, בראותם כי הותרה הרצועה, **החלו להתנפל על בתי היהודים תוך כדי שהם חומסים ובוזזים מכל הבא ליד.** בסופו של דבר, רבני בגדד הריצו מברקים מן העיר הסמוכה (וזאת משום שהמושל שם ידו על כל המברקים שנשלחו מבגדד) אל קהילות ישראל בכל הארצות בכדי שיפעילו את כל הקשרים להפסקת ההתעללות. ממשלת בריטניה שלחה התראה חריפה לשולטן "עבד אל-חמיד" ואף איימה כי אם לא תופסק מיד ההתעללות ביהודים תאלץ בריטניה להפעיל כח צבאי.

האיום פעל ולאחר חקירה מקיפה הודח המושל ממשרתו, אולם במקביל כדי להרגיע את חמת ההמון המוסלמי, יצאה הוראה כי יש להעביר את הרב מקברו לבית-העלמין שלייד בגדד. כשפתחו את הקבר, כולם נדהמו לראות כי גופו הקדוש היה שלם ונקי כביום הטמנתו על אף שעברו כ-84 ימים מאז. באותו מעמד, ראש הצבא המוסלמי ירד מעל סוסו ופקד על כולם ללוות את הרב רגלי. מסע ההלוויה נמשך שעה ארוכה כשהכל משיחים במאורע המופלא. רבים מהמוסלמים שהיו עדים למחזה- התגיירו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו לקבלת עלון פניני עין-חמד, יש לשלוח בקשה למייל: PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים

